

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 5 października 2022 r.

Poz. 6475

UCHWAŁA NR XLV/428/2022 RADY GMINY RABA WYŻNA

z dnia 29 września 2022 roku

zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 6, ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2149) – Rada Gminy Raby Wyżnej uchwala, co następuje: Rada Gminy Raba Wyżna uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr IV/36/2019 Rady Gminy Raba Wyżna z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zatwierdzenia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023, wprowadza się następujące zmiany:

1) po załączniku nr 1 dodaje się załącznik nr 2 w brzmieniu, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Raba Wyżna.

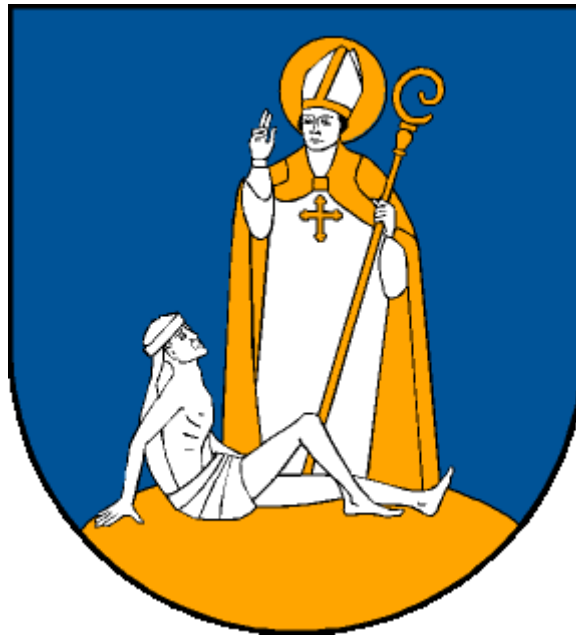
§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia
Urzędowym Województwa Małopolskiego.

w Dzienniku

Przewodniczący Rady Gminy Raba Wyżna

mgr Robert Wodziak

Załącznik do uchwały Nr XLV/428/2022
Rady Gminy Raba Wyżna
z dnia 29 września 2022 r.

**AKTUALIZACJA – GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY RABA
WYŻNA NA LATA 2019-2023
PRZEPROWADZONA W ZWIĄZKU Z POGŁĘBIONĄ INTERDYSCYPLINARNĄ
I WIELOZAKRESOWĄ DIAGNOZĄ ZJAWISKA PRZEMOCY NA OBSZARZE GMINIE RABA
WYŻNA
RABA WYŻNA 2022r.**

opracowanie: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabie Wyżnej

RABA WYŻNA 2022

Wstęp:

Przemoc jest problemem powszechnym, który dotyczy ludzi bez względu na ich wiek, płeć, status materialny, poziom wykształcenia, czy wykonywany zawód. Przemoc w rodzinie rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc w rodzinie, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to rodzina powinna, swym członkom, gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący system norm i wartości. Rodzina, jako system wewnętrznych powiązań i relacji, jest najważniejszym miejscem kształtowania się osobowości, nawyków, postaw, stylów życia i zachowań rozwijających się dzieci, dlatego też szczególnie niebezpieczne jest pojawienie się przemocy w domu rodzinnym, który z natury rzeczy powinien być azylem i enklawą bezpieczeństwa dla wszystkich domowników. Dzieci często są bezpośrednimi osobami doznającymi przemocy lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Stosowanie przemocy psychicznej wobec dziecka wpływa destrukcyjnie na kształtowanie się jego osobowości. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności), problemów behawioralnych (agresja, lek, wstyd, poczucie winy, wrogość, pesymizm, zaburzenia odżywiania). Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Mogą do nich należeć: trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa..

Kobiety doświadczające przemocy ze strony partnera tracą poczucie bezpieczeństwa i wpływu na swoje życie. Poczucie bezradności zaczyna rozprzestrzeniać się na wszystkie obszary życia kobiety. Staje się ona niezdolna do poszukiwania wyjścia z sytuacji, nie podejmuje starań o poszukiwanie pracy, nie potrafi szukać alternatywy, nie staje w obronie swoich dzieci, wycofuje się z relacji z innymi, popada w depresję. Zwiększa się ryzyko, że wraz ze swoimi dziećmi, zasili grupę osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym. Do najczęstszych objawów będących skutkiem przemocy należą: poważne obrażenia ciała, choroby somatyczne związane ze stresem, przygnębienie, smutek, popadanie w depresję.

Podkreślenia wymaga, że przemoc domowa łamie podstawowe prawa człowieka. Zgodnie z definicją zamieszczoną w art. 2 pkt. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – przez pojęcie przemocy w rodzinie należy „rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Polskie prawo bardzo wyraźnie wskazuje, że krzywdzenie członków rodziny jest przestępstwem i jak każde inne podlega karze. Każda osoba doznająca krzywdy ma prawo do ochrony, a przede wszystkim do powstrzymania i przerwania przemocy. Przemoc jako przestępstwo przeciwko osobom bliskim ścigana jest prawem, zapisanym w artykułach kodeksu karnego.

Zjawisko przemocy dotyczącej społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Raba Wyżna na lata 2019-2023 ma służyć wytyczeniu podstawowych kierunków działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzin doznających przemocy w rodzinie oraz ochrony osób i rodzin zagrożonych przemocą. Działania zawarte w programie są kontynuacją pracy nad tworzeniem skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy. Uwzględnione w dokumencie założenia zostały wypracowane w oparciu o analizę danych własnych ośrodka oraz wiedzę i doświadczenia przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023 przyjęty Uchwałą Nr IV/36/2019 Rady Gminy Raba Wyżna z dnia 28 lutego 2019 r. skierowany jest do mieszkańców Gminy Raba Wyżna w szczególności do osób zagrożonych przemocą w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie oraz przedstawicieli służb społecznych zaangażowanych w pomoc tym osobom. Jego wdrożenie ma na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Raba Wyżna oraz zapewnienie skutecznej ochrony osób zagrożonych bądź doznających przemocy.

Opracowanie i realizację programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie powinna poprzedzić diagnoza zjawiska przemocy na danym obszarze oraz środowiska, w którym realizowany będzie program. Diagnoza pozwala na zaplanowanie działań adekwatnych do potrzeb i pojawiających się problemów, zminimalizowanie ryzyka podejmowania nieadekwatnych działań.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.

1. Dane ogólnopolskie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.

Gmina Raba Wyżna położona jest w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowotarskim. Zajmuje powierzchnię 8828 hektarów, co stanowi 6,0 % powierzchni całego powiatu. W skład której wchodzi sołectwa: Bielanka, Bukowina Osiedle, Harkabuz, Podsarnie, Raba Wyżna, Rokiciny Podhalańskie, Sieniawa i Skawa, leżące w dolinie rzek: Raby, Skawy i Czarnej Orawy. Na dzień 28.02.2022r. liczba mieszkańców wynosiła 14 714, w tym 7378 stanowiły kobiety, a 7336 mężczyźni.

Określenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest problematyczne, gdyż oficjalne statystyki nie odzwierciedlają rzeczywistych rozmiarów zjawiska, którego skala jest znacznie większa niż to wynika z liczby ujawnionych przypadków. Skala przemocy domowej, jako zjawiska zachodzącego w środowisku

zamkniętym, jest niezwykle trudna do oszacowania. Osoby doświadczające przemocy w wielu przypadkach nie ujawniają problemu, a co za tym idzie nie składają zawiadomienia o przestępstwie. Dzieje się tak z różnych powodów m.in. z obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości oraz w możliwość poprawy swojej sytuacji, a także z poczucia wstydu i wyuczonej bezradności. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie, odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby bliskie i znajome. Z tego też względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

1.1. Dane policji dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie- za rok 2021

Należy nadmienić, iż rok 2021 r. był okresem szczególnie trudnym nie tylko dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie, ale znaczącym również dla polskiej Policji.

W 2021 r. nastąpił spadek liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” zarówno w odniesieniu do 2020 r., jak i 2019 r. W roku 2021 funkcjonariusze Policji wypełnili 64 250 formularzy „Niebieska Karta – A”, co w stosunku do 2020 roku stanowi spadek o 11,50% (ówczesnie wypełniono 72 601 formularzy) natomiast w stosunku do 2019 r. spadek ten wynosi 13,54% (wypełniono 74 313 formularzy). w 2021 r., w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców średnia liczba formularzy „Niebieska Karta – A” wypełnionych przez Policję na terenie kraju, wyniosła 175 (w roku 2020 liczba ta wyniosła 202).¹⁾

Ze zgromadzonych przez Policję danych wynika, że w 2021 r. nastąpił spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie. Odnotowano 141 409 sytuacji, dotyczących poszczególnych rodzajów przemocy, co w odniesieniu do 2020 r., dało spadek o 22 656 przypadków (dynamika wyniosła 86,19%), natomiast w stosunku do 2019 r., spadek o 24 693 sytuacje (dynamika – 85,13%). W 2021 r. odnotowano 50 002 przypadki przemocy fizycznej, 70 611 psychicznej, 1 048 seksualnej, 1 548 ekonomicznej oraz 18 200 przypadki innego rodzaju przemocy. Spadek odnotowano we wszystkich rodzajach przemocy.

Podobnie jak w latach ubiegłych analiza danych statystycznych wskazuje, że najczęstszym rodzajem stosowanej przemocy w rodzinie jest przemoc psychiczna, która stanowi 49,93% ogólnej liczby przypadków przemocy w rodzinie, zaś na drugim miejscu pozostaje przemoc fizyczna (35,35%).

W sytuacji, gdy przemoc w rodzinie wyczerpuje znamiona art. 207 k.k. wszczęte zostaje postępowanie przygotowawcze. W 2021 r. na terenie całego kraju wszczęto 28 835 postępowań, co w porównaniu do roku 2020 (28 912 postępowań) dało spadek o 77 wszczętych postępowań, zaś w stosunku do 2019 r. spadek o 1 621. Analiza danych statystycznych wykazuje, że w 2021 r., podobnie jak w latach ubiegłych, największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowiły kobiety (55 112 osób), co stanowiło 72,74% ogółu osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie – 11 129 osób (14,69% ogółu) oraz mężczyźni – 9 520 osób (12,57% ogółu). Przy czym spadek w odniesieniu do 2020 r. odnotowano we wszystkich kategoriach osób (kobiety spadek o 7 754 osoby, dynamika wyniosła 87,67%, małoletni spadek o 658 osób, dynamika 94,42%, mężczyźni spadek o 1 402 osoby, dynamika 87,16%).²⁾

Analiza danych w zakresie osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W 2021 r. odnotowano spadek ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Liczba ta wyniosła 64 846 osób, co w stosunku do 2020 r. dało spadek o 8 382 osoby (11,45%), a do 2019 r. o 10 064 osoby (13,43%). Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2019 – 2021.

Należy stwierdzić, iż we wszystkich kategoriach osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie odnotowano spadek. W kategorii mężczyzn, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2021 r. odnotowano liczbę 58 349. W roku 2020 odnotowano ich 66 198, zaś w 2019 r. 68 148. Dało to spadek w odniesieniu do 2020 r. o 11,86%, a w odniesieniu do 2019 r. o 14,38%.

Z analizy danych statystycznych gromadzonych przez Policję wynika, iż większość osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, działa będąc pod wpływem alkoholu (33 622 osoby). Należy jednak zauważyć, iż w tym obszarze nastąpił spadek w odniesieniu do 2020 r. i 2019 r.

¹⁾ Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedur „Niebieskie karty” w 2021r. -Biuro Prewencji KGP dostęp: (statystyka.policja.pl)

²⁾ Tamże

(odpowiednio o 6 176 osób i 8 961 osób). Osoby te stanowią 51,85% ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wobec osób bliskich.

Stosowanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w 2021 r.³⁾

W dniu 30 listopada 2020 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Poz. 956, z późn. zm.), na podstawie których policjant ma prawo wydać wobec osoby, która swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie, w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Na podstawie nowych uregulowań, policjanci poszczególnych jednostek organizacyjnych Policji od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. wydali 3 531 nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, z czego wydano:

- 162 nakazy natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (4,59% ogólnej liczby wydanych nakazów i zakazów),
- 269 zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (7,62% ogółu),
- 3 100 nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (87,79% ogółu).

Najczęściej stosowano oba środki łącznie (nakaz i zakaz) – 3 100 przypadków. W dalszej kolejności zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia – 269 przypadków. Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia był stosowany przez policjantów najrzadziej – 162 przypadki. Niejednokrotnie osoby, wobec których wydano nakazy lub zakazy, nie stosowali się do decyzji policjantów. Łącznie złamano 720 nakazów lub zakazów, z czego najwięcej złamano wydanych zakazów (377). W dalszej kolejności łamano wydane nakazy i zakazy (252) i nakazy (91 złamań).⁴⁾

1.2. Działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”

Działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” obejmuje udzielanie informacji, porad prawnych oraz wsparcia emocjonalnego wszystkim dotkniętym problemem przemocy, osobom krzywdzonym i krzywdzącym, a także świadkom i tym, którzy pragną podzielić się swoimi wątpliwościami lub doświadczeniem z tego zakresu.

Konsultanci "Niebieskiej Lini" są codziennie do dyspozycji pod numerem infolinii 800-120-002. Prowadzą również Poradnię E-mailową, której zadaniem jest odpowiadanie na zapytania przedstawiane w formie listownej. Ponadto, w razie potrzeby specjaliści Pogotowia podejmują interwencje mające zapewnić - poprzez współpracę z odpowiednimi służbami i instytucjami - ochronę osób doznających przemocy.⁵⁾

W 2021 roku dyżurujący w Pogotowiu „Niebieska Linia” przeprowadzili 23390 rozmów, większość z nich (20898 rozmów, 89% wszystkich rozmów) za pośrednictwem infolinii 800-120-002. Znalazły się jednak również osoby (2469 telefonów, 11% wszystkich rozmów) zainteresowane kontaktem z prawnikiem (oczekującym w poniedziałkowe i wtorkowe wieczory pod numerem 22 666-28-50 oraz w środowy wieczór pod numerem 800- 120-002). W 14477 rozmów był to pierwszy kontakt dzwoniącego z naszą infolinią. Wśród telefonujących zdecydowaną większość stanowiły kobiety (76%), jednak

³⁾ Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedur „ Niebieskie karty” w 2021r. -Biuro Prewencji KGP dostęp: (statystyka.policja.pl)

⁴⁾ Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedur „ Niebieskie karty” w 2021r. -Biuro Prewencji KGP dostęp: (statystyka.policja.pl)

⁵⁾ Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” za rok 2021 dostęp: (www.niebieskalinia.info.)

również mężczyźni nierzadko korzystali z możliwości uzyskania porady czy wsparcia. Numer infolinii wybierali głównie dorośli. W analizowanym okresie odebrano 328 połączeń od dzieci lub niepełnoletniej młodzieży (1,4% wszystkich rozmów). Pogotowie „Niebieska Linia” ma charakter ogólnopolski. W 2021 roku na infolinię dzwoniło ze wszystkich regionów Polski.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju. Przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form. Zgłaszało ją w 2021 roku 7614 osób (w tym 138 dzieci). Przemoc fizyczną zgłaszało 4634 dzwoniących (w tym 93 dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej.⁶⁾

Na podstawie danych zebranych w 2021 roku, można stwierdzić, że w zdecydowanej większości przypadków zgłaszanych w Pogotowiu „Niebieska Linia” osobą krzywdzącą jest partner/ka (ok. 52% opisywanych przypadków). Dzwoniący nierzadko opisywali również sytuacje, w których osobami stosującymi przemoc byli rodzice. (za: <http://www.niebieska.info/>)

Zróznicowany jest czas upływający od momentu doświadczenia po raz pierwszy lub zaobserwowania przemocy do chwili, gdy świadek lub osoba krzywdzona decyduje się na kontakt z Pogotowiem „Niebieska Linia”. Jak można odczytać z wykresu, w większości sytuacji czas ten możemy liczyć – niestety - w latach. W 2021 roku kontakt z naszymi konsultantami tylko sporadycznie podejmowany był już po pierwszym akcie przemocy.⁷⁾

Poradnia e-mailowa

W 2021 roku konsultanci odebrali 328 połączeń od osób niepełnoletnich: 206 od dziewcząt, 122 od chłopców. 157 rozmów dotyczyło występowania przemocy.

Pogotowie „Niebieska Linia” zachęca również do kontaktu drogą elektroniczną. Na adres Poradni E-mailowej można wysyłać wiadomości we wszystkich sprawach związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Nasi konsultanci na bieżąco odpowiadają na listy osób, które z różnych przyczyn wolą napisać niż zadzwonić na infolinię. W 2021 roku specjaliści odpisali na 3414 maili nadesłanych przede wszystkim przez osoby dorosłe (95% wszystkich mailowych wiadomości). Większość wiadomości napisały kobiety (2433 wiadomości, 71% wszystkich wiadomości). 57% wszystkich wiadomości odbieranych przez konsultantów pochodziła od osób, które kontaktowały się z nami nie po raz pierwszy.

Tematyka e-maili otrzymywanych w Poradni koncentrowała się przede wszystkim wokół zjawiska przemocy. Temat ten stanowił 64% wszystkich wiadomości w tym miesiącu (5% stanowiły wiadomości dotyczące przemocy i alkoholu). Nieliczne z nadesłanych listów poruszały kwestie związane ze sprawami rodzinnymi i prawnymi.⁸⁾

Prowadzone interwencje

W 2021 roku specjaliści Pogotowia „Niebieska Linia” rozpoczęli 810 nowych interwencji w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie. We wszystkich przypadkach miały one na celu udzielenie pomocy osobom doświadczającym przemocy (lub tym, co do których istnieje przypuszczenie, że jej doznają) poprzez kontakt z placówkami zajmującymi się przemocą w rodzinie na terenie zamieszkania pokrzywdzonego. Potrzebę rozpoczęcia interwencji można zgłaszać telefonicznie, mailowo lub listownie. Większość naszych klientów (79%) w 2021 roku preferowało pierwszą z tych form kontaktu. Interwencje były podejmowane z inicjatywy osoby kontaktującej się z Pogotowiem „Niebieska Linia” (66%) lub po wspólnym rozważeniu tej możliwości z konsultantem (24%). W uzasadnionych przypadkach (np. gdy zagrożone jest czyjeś życie) interwencja jest również rozpoczynana w wyniku samodzielnie podjętej decyzji dyżurującego. W analizowanym okresie taka sytuacja miała miejsce 83 razy (10%).⁹⁾

2. Skala zjawiska przemocy w powiecie nowotarskim.

⁶⁾ Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” za rok 2021 dostęp: (www.niebieska.info/)

⁷⁾ Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” za rok 2021 dostęp: (www.niebieska.info/)

⁸⁾ Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” za rok 2021 dostęp: (www.niebieska.info/)

⁹⁾ Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” za rok 2021 dostęp: (www.niebieska.info/)

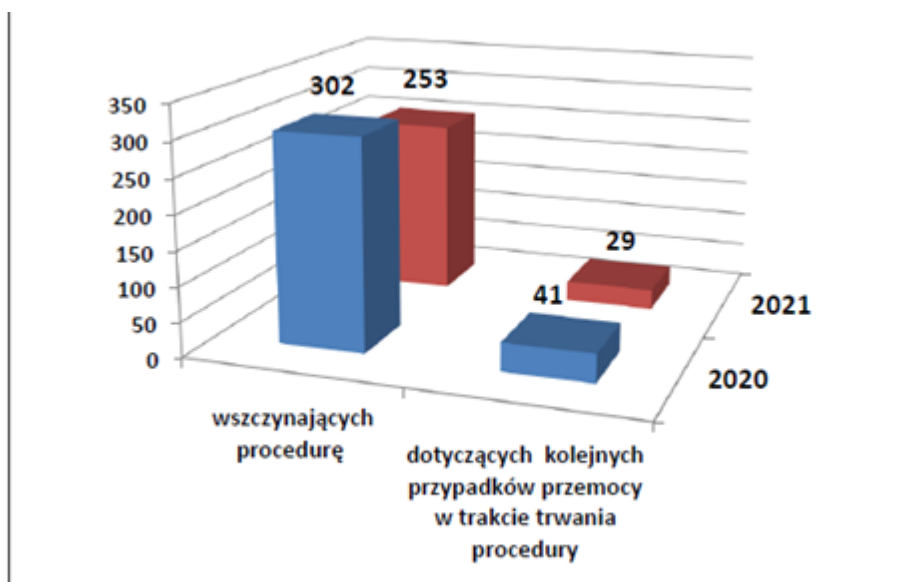
Skalę zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie nowotarskim oszacowano na podstawie danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej i działające przy nich zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Komendę Powiatową Policji w Nowym Targu oraz Sąd Rejonowy w Nowym Targu. Zebrane dane prezentują skalę zjawiska przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2020-2021.¹⁰⁾

2.1. Przemoc w świetle danych uzyskanych podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych

w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Dane ujawnione czyli zakończone założeniem „Niebieskiej Karty” przedstawiają poniższe wykresy. Jaka jest faktyczna skala zjawiska trudno oszacować, ponieważ wiele z tych zdarzeń nie jest nigdzie zgłaszanych.¹¹⁾

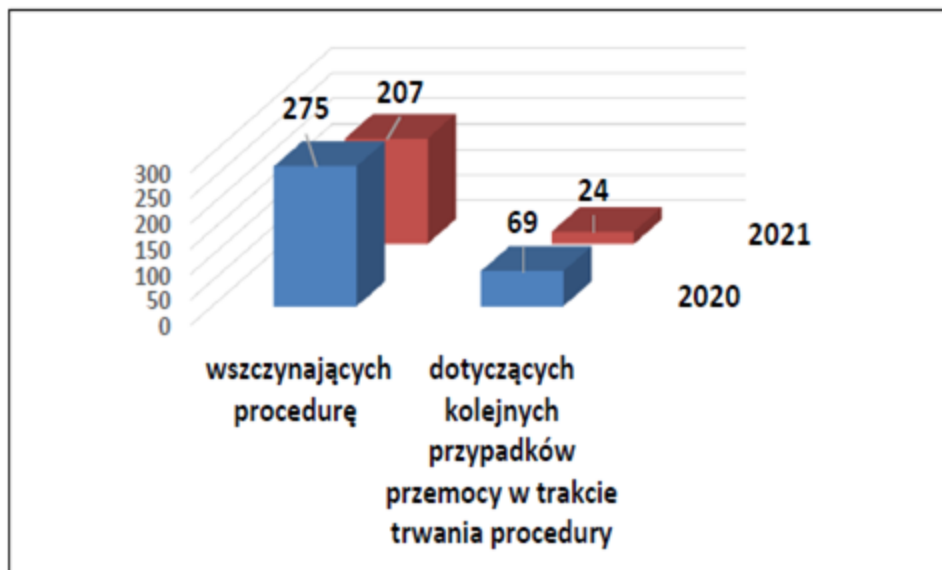
Rysunek Liczba procedur "Niebieskie karty" wszczynających procedurę oraz dotyczących kolejnych aktów przemocy realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie nowotarskim w latach 2020 – 2021.

Ośrodki pomocy społecznej i gminne zespoły interdyscyplinarne w latach 2020-2021 realizowały łącznie 625 procedur „Niebieskie Karty”, z czego 70 stanowiły procedury realizowane w przypadku wystąpienia kolejnych aktów przemocy w trakcie trwania procedury czyli 11,2%. Funkcjonariusze policji w tym samym okresie przyjęli łącznie 575 zgłoszeń przypadków przemocy w rodzinie wypełniając formularze „Niebieskie Karty” – A, w tym wszczynające procedurę – 482 oraz dotyczące kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury – 93 – co stanowi 16,17% wszystkich procedur.¹²⁾

¹⁰⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

¹¹⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

¹²⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

Rysunek poniżej przedstawia - Liczbę procedur "Niebieskie karty" wszczynających procedurę oraz dotyczących kolejnych aktów przemocy realizowanych przez funkcjonariuszy policji w powiecie nowotarskim w latach 2020 –2021.

Według danych Policji na terenie powiatu w latach 2020 – 2021 odnotowano 1382 przypadki przemocy domowej. Najczęściej spotykaną formą przemocy była przemoc psychiczna (40,45% przypadków), następnie fizyczna (32,35%). Ponadto odnotowano 22,29% przypadków innego rodzaju przemocy, 4,43% przypadków przemocy ekonomicznej oraz 0,58% seksualnej. W stosunku rok do roku nastąpił spadek odnotowanych przypadków przemocy z 872 w roku 2020 do 510 w roku 2021, tj. o 41,5%¹³⁾

Forma przemocy	2020	2021
psychiczna	349	210
fizyczna	272	175
inny rodzaj	204	104
ekonomiczna	44	16
seksualna	3	5
razem	872	510

Tabela - Rodzaje przemocy w powiecie nowotarskim w latach 2020 – 2021 odnotowane przez funkcjonariuszy policji w czasie stosowania procedury „Niebieskie Karty”

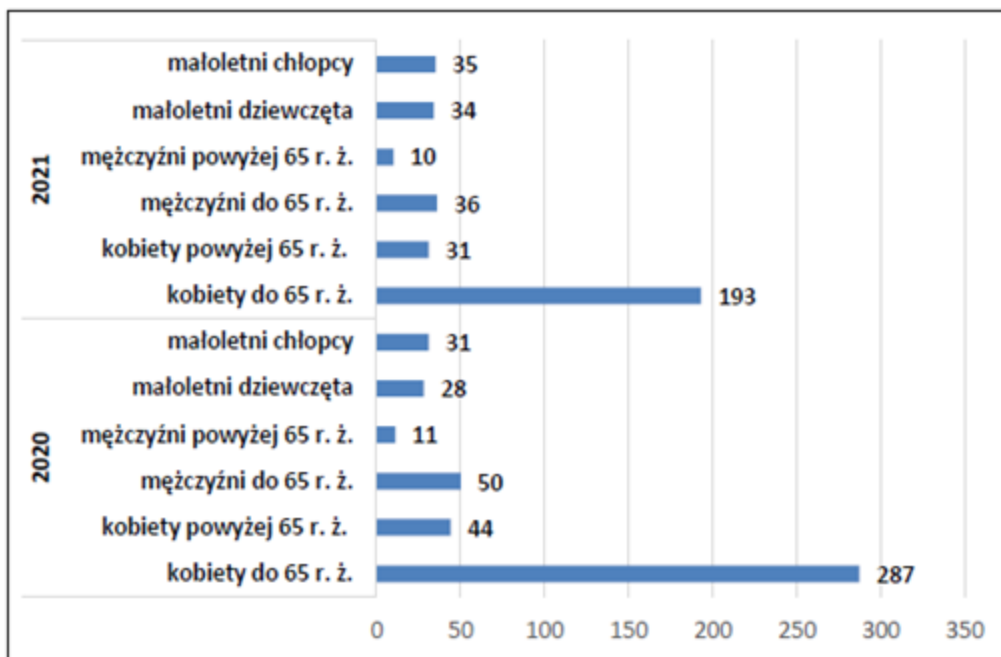
2.2. Dane dotyczące osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Według danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej latach 2020 – 2021 przemocą mogło być rodzin dotknięte 676. Jeżeli chodzi o płeć osób doświadczających przemocy, to zarówno z danych przekazanych przez policję, jak i ośrodki pomocy społecznej wynika, iż największą liczbę stanowią kobiety oraz małoletni.

W latach 2020 – 2021 wśród wszystkich osób dotkniętych przemocą, według danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej ok. 64,25 % stanowiły kobiety, ok. 22,5 % małoletni a niewiele ponad 13% mężczyźni.¹⁴⁾

¹³⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

¹⁴⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

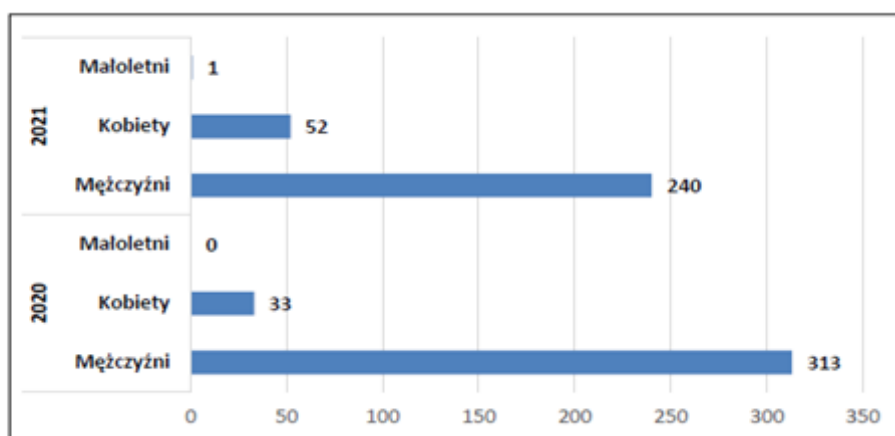

Rysunek - Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w powiecie nowotarskim w latach 2020-2021 - dane KPP w Nowym Targu

Według danych uzyskanych w czasie stosowania procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020 - 2021 przez funkcjonariuszy KPP w Nowym ze względu na wiek najliczniejszą grupę osób dotkniętych przemocą stanowiły kobiety w wieku do 65 roku życia (60,76%), następnie mężczyźni w wieku do 65 roku życia (10,89%) oraz kolejno: kobiety powyżej 65 roku życia – (9,49%), małoletni chłopcy (8,35%) oraz małoletnie dziewczęta (7,85%). Najmniej aktów przemocy odnotowana wobec mężczyzn powyżej 65 roku życia – 2,85%.¹⁵⁾

2.3. Dane dotyczące osób stosujących przemoc w rodzinie

Zarówno z danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej, jak i KP Policji w Nowym Targu wynika, najczęściej osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie są mężczyźni (odpowiednio 86,54 % i 98,82%).

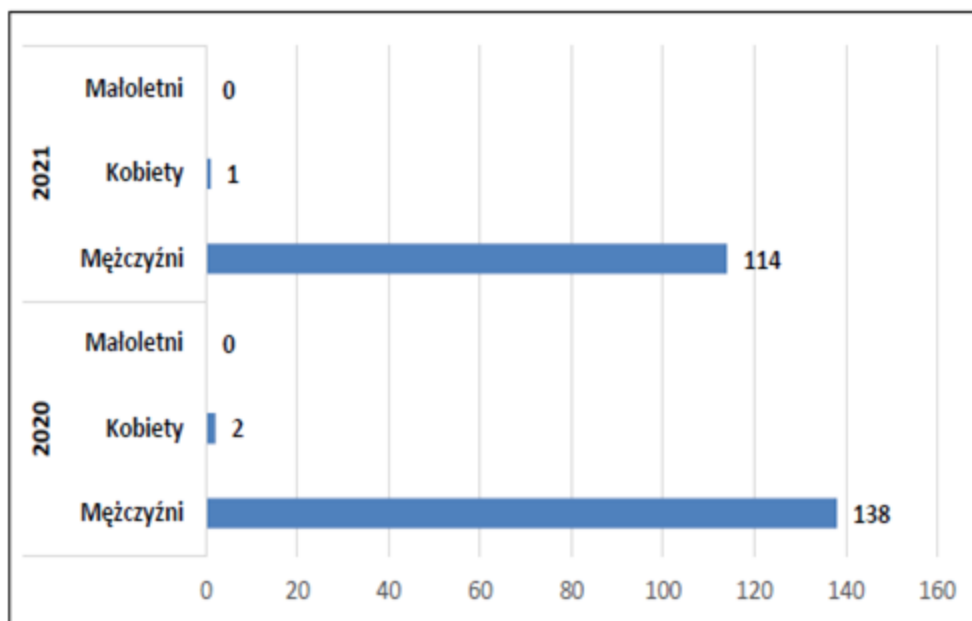
Rysunek - Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w powiecie nowotarskim w latach 2020 – 2021 – opracowanie własne na podstawie danych ops

Nie ma jednolitego portretu (jednego typu) sprawcy przemocy w rodzinie. Jednakże badania pokazują, że sprawcami przemocy domowej są najczęściej mężczyźni. W większości przypadków nie różnią się znacznie

¹⁵⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

pod względem cech osobowości od mężczyzn niestosujących przemocy, aczkolwiek są od nich mniej asertywni, charakteryzują się również niską samooceną, słabymi umiejętnościami społecznymi, nie potrafią kontrolować swojego gniewu, są kłótniwi i skłonni do rękoczynów, co zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań antyspołecznych. Często sami prowokują kłótnie, będąc pod wpływem alkoholu czy narkotyków. Chociaż niektórzy badacze zjawiska przemocy w rodzinie twierdzą z całą stanowczością, że używki te nie są przyczyną agresywnego zachowania, a jedynie są jego usprawiedliwieniem.¹⁶⁾ Dane o osobach stosujących przemoc w rodzinie w powiecie nowotarskim również potwierdzają tę tendencję.¹⁶⁾

W latach 2020 – 2021 funkcjonariusze policji zatrzymali łącznie 255 osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie, (w tej liczbie 98,82% stanowili mężczyźni) oraz 302 osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu. Również wśród tych osób znaczący odsetek stanowili mężczyźni – 96,69%.¹⁷⁾

Rysunek - Liczba osób zatrzymanych w związku z podejrzeniem stosowania w rodzinie w powiecie nowotarskim w latach 2020 – 2021 – opracowanie własne na podstawie danych KP Policji w Nowym Targu.

Spożywanie alkoholu w nadmiernych ilościach, nie tylko wiąże się z ryzykiem uzależnienia, ale również ze wzrostem prawdopodobieństwa występowania aktów przemocy. Może być dramatyczne w skutkach, bowiem zaburza procesy spostrzegania i ogranicza świadomość działania. W stanie nietrzeźwości znikają mechanizmy samokontroli i nasilają się zachowania agresywne. Alkohol jest jednym z ważnych czynników ryzyka przemocy: z jednej strony jest jej „wyzwalaczem” z drugiej „usprawiedliwaczem”.¹⁸⁾

2.4. Dane dotyczące postępowań sądowych w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie

W latach 2020-2021 przed Sądem Rejonowym w Nowym Targu wszczęto:

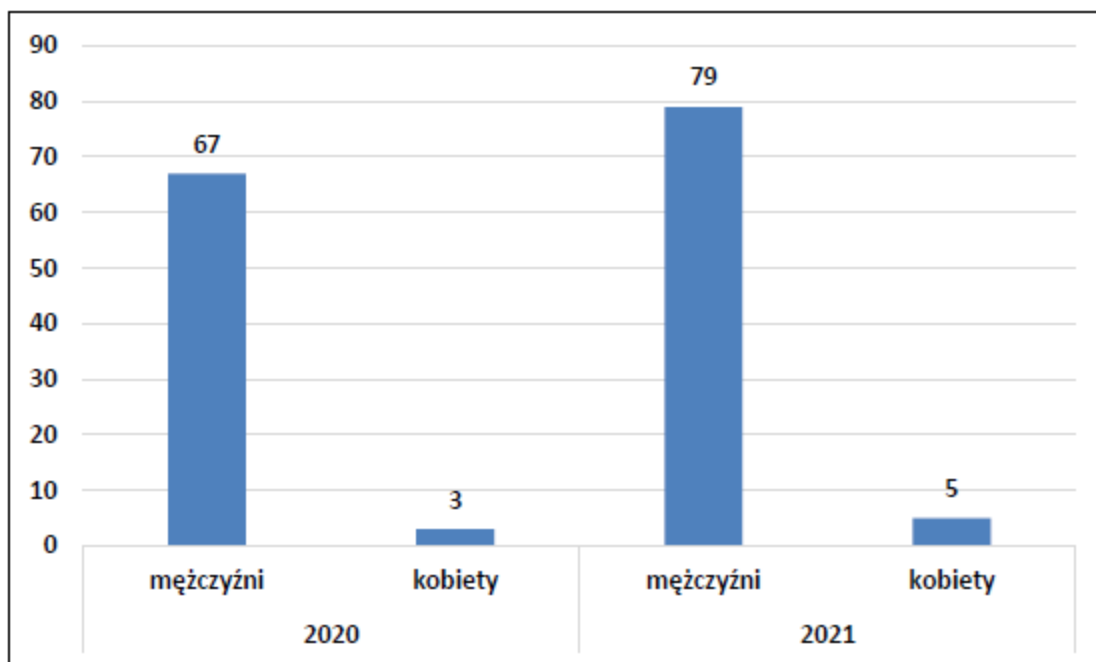
- a) 154 postępowania (w tym 8 przeciw kobietom) z art. 207 § 1 kk19: „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”¹⁹⁾

¹⁶⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

¹⁷⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

¹⁸⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

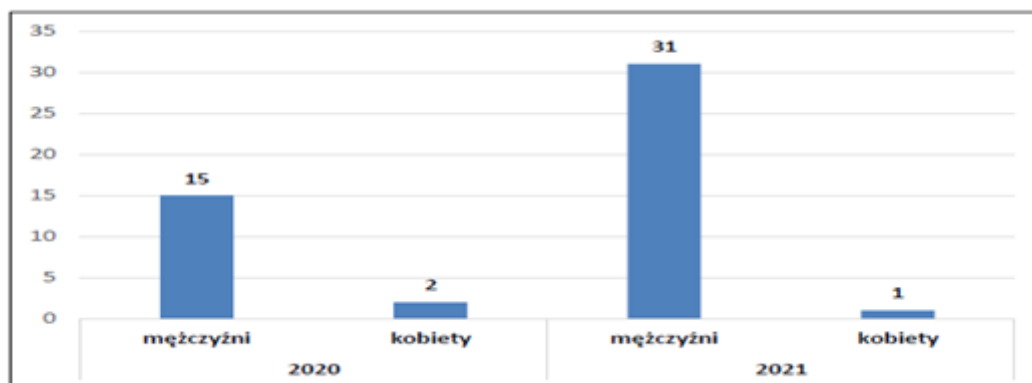
¹⁹⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

Rysunek - Liczba postępowań wszczętych przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu w latach 2020 - 2021 z art. 207 §1 kk – opracowanie własne na podstawie danych SR w Nowym Targu.

- b) 49 postępowań (w tym 8 przeciw kobietom) z art. 190 § 1 kk : „Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”.²⁰⁾

Rysunek - Liczba postępowań wszczętych przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu w latach 2020 - 2021 z art. 190 §1 kk – opracowanie własne na podstawie danych SR w Nowym Targu

2.5. Dane dotyczące uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowotarskim.

Zgodnie z art. 72 § 1 pkt 6a kk sąd może wobec sprawcy przemocy zastosować środek probacyjny w postaci nałożenia obowiązku uczestniczenia w programach korekcyjno-edukacyjnych. Warto podkreślić, że zastosowanie tego środka może zostać orzeczone zarówno w razie skazania, jak i w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego oraz nie wymaga wyrażenia przez sprawcę zgody na uczestnictwo. Również kurator sądowy w trakcie sprawowanego nadzoru może zobowiązać nadzorowanego do przystąpienia do w/w programu.

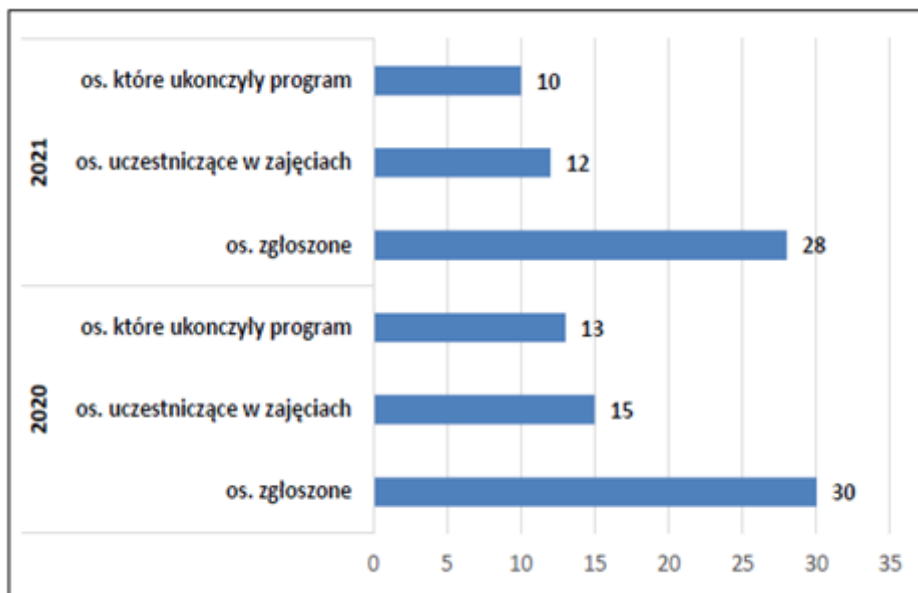
²⁰⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

W latach 2020-2021 Sąd Rejonowy w Nowym Targu orzekł ten środek probacyjny tylko wobec 5 osób, a kuratorzy sądowi zobowiązali do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym tylko 1 osobę.

Zespoły interdyscyplinarne działające przy ośrodkach pomocy społecznej w tym samym okresie zaproponowały udział w PKE 397 osobom, w tym 370 mężczyznom oraz 27 kobietom.²¹⁾

W latach 2020 – 2021 odbyło się po 3 edycje rocznie programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Do programu zgłoszono łącznie 58 osób.

W spotkaniach uczestniczyło łącznie 27 mężczyzn, z których 25 ukończyło pełny cykl zajęć. Szczegółowe dane poniżej:

Rysunek - Uczestnicy programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2020-2021 w powiecie nowotarskim.

Instytucje i podmioty wspierające osoby uwiłkane w przemoc w rodzinie działające na terenie powiatu nowotarskiego

Powiat Nowotarski realizuje działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, które znajdują się w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.²² Jednostką koordynującą działania Powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób nią dotkniętych jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Nowym Targu.²²⁾

W każdej z czternastu gmin znajdujących się na terenie powiatu działają zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy rodzinie oraz - ponieważ zjawisku przemocy często towarzyszy nadużywanie alkoholu – gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Ponadto w gminach działa 13 punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie. W ośrodkach pomocy społecznej można skorzystać z prowadzonego w różnych formach poradnictwa socjalnego, psychologicznego, prawnego oraz mediacji. W kilku gminach działają świetlice profilaktyczne, socjoterapeutyczne lub środowiskowe. Ponadto gminy we własnym zakresie zapewniają schronienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie zawierając stosowne porozumienia z podmiotami oferującymi taką pomoc.²³⁾

Ponadto w powiecie nowotarskim uzyskać pomoc oraz wsparcie między innymi w:

- Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej działających na terenie powiatu,

²¹⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

²²⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

²³⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

- Okręgowym Ośrodku Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Nowym Targu, ul. Kościelna 1, tel. 669 222 900,
- Całodobowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym – tel. 222 3039 900
- Tatrzańskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie w Zakopanem, ul. Kornela Makuszyńskiego 9,
- Środowiskowym Centrum Zdrowia Psychicznego dla dorosłych w Nowym Targu, ul. Szpitalna 14,
- Poradni Zdrowia Psychicznego w Nowym Targu, ul. Szpitalna 14,
- Poradni Leczenia Uzależnień, ul. Szpitalna 14,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego Centrum Medyczne Da Vinci w Nowym Targu, ul. Szpitalna 8,
- Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży Centrum Medyczne Da Vinci w Nowym Targu, ul. Szpitalna 8,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Nowym Targu, ul. Królowej Jadwigi 1,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Rabce – Zdroju, ul. Słowackiego 2,
- Ośrodkach zdrowia,
- Parafiach,
- Szkołach – pedagodzy szkolni,
- Sądzie Rejonowym w Nowym Targu, ul. Sądowa 6,
- Gminnych i Powiatowych Jednostkach Policji.²⁴⁾

3. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Raba Wyżna

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabie Wyżnej realizuje zadania Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 poz.1390), w oparciu o Uchwałę Nr IV/36/2019 Rady Gminy Raba Wyżna z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zatwierdzeni i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2019-2023 oraz w oparciu o Uchwałę Nr IV/35/2019 Rady Gminy Raba Wyżna z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raba Wyżna na lata 2019- 2023.

Diagnozę oparto na analizie dokumentacji zastanej, sprawozdawczości z realizacji zadań własnych Gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy, Komisariatu Policji, Placówek Oświaty, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz badaniach ankietowych przeprowadzonych z mieszkańcami Gminy Raba Wyżna.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie to grupa specjalistów z różnych dziedzin, delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie przy wykorzystaniu zasobów, którymi dysponują członkowie takiego Zespołu. Pełni on funkcję strategiczno-koordynującą polegającą na kształtowaniu lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. Do zadań na poziomie wykonawczym, dotyczących konkretnej rodziny, Zespół powołuje Grupę Roboczą, która pełni funkcję wspierającą. Realizuje ona działania pomocowe wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy w rodzinie, w tym realizuje procedurę Niebieskie Karty.

3.1. Analiza danych zastanych

Dane będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rabie Wyżnej.

²⁴⁾ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowotarskim na lata 2022-2026. za: (www.nowotarski.pl)

Według stanu na 31 grudnia 2021, liczba ludności gminy Raba Wyżna wynosiła 14791 osób, z czego 50,3% stanowiły kobiety, a 49,7 mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 7,7% ludności powiatu, 0,43% ludności województwa. Struktura ludności gmina przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 20,6%, osoby w wieku produkcyjnym 62,6%, a w wieku po produkcyjnym 16,8%. W latach 2002-2021 liczba ludności wzrosła o 11,8%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Raba Wyżna wynosiła 264, w tym 51,89% stanowiły kobiety, 48,11% mężczyźni.

Poniżej prezentujemy wybrane dane liczbowe dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Raba Wyżna. Zjawisko przemocy w rodzinie na terenie gminy Raba Wyżna, można przedstawić w oparciu o liczbę prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, które obejmują ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego do każdej prowadzonej procedury powołuje Grupę Roboczą, zajmującą się już konkretnymi przypadkami.

Na terenie gminy Raba Wyżna działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z siedzibą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego uregulowanie zostały w Uchwale Rady Gminy Raba Wyżna Nr IX/78/2019 z dnia 29.08.2019 r. oraz Zarządzeniem Nr 27/2022 Wójta Gminy Raba Wyżna z dnia 6 kwietnia 2022r. w sprawie: zmiany zarządzenia Wójta Gminy Raba Wyżna nr 108/2019 z dnia 30.09.2019r. W sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie. W skład Zespołu interdyscyplinarnego wchodzi: Kierownik GOPS, pracownicy socjalni, Dyrektor Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej, pedagodzy szkolni, dzielnicowy Komisariatu Policji w Rabce - Zdrój, ksiądz - przedstawiciel Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, kurator zawodowy oddelegowany przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu, przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rabie Wyżnej.

W ramach prowadzonej procedury NK w 2021r. złożono między innymi: jedno zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację małoletnich dzieci, wnioskowano o leczenie do Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi.

Po zamknięciu procedury NK prowadzony był monitoring w rodzinach: przez asystenta rodziny w 7 rodzinach, przez specjalistę psychoterapii uzależnień w 3 rodzinach, przez pracowników socjalnych w 3 rodzinach. Monitoring był prowadzony w zależności od potrzeb rodziny, trwa od kilku miesięcy do kilku lat. Brana jest pod uwagę kondycja psychofizyczna osoby oraz obecność małoletnich dzieci w rodzinie. Jedną z przyczyn dla których udzielono pomocy finansowej rodzinom korzystającym z pomocy społecznej był alkoholizm (12) oraz przemoc (1).

W I połowie 2022r. powołano 3 grupy robocze. Liczba procedur „ Niebieskie Karty”, które zostały wszczęte w 2022r. wyniosła 3. Procedury te zostały zainicjowane przez Policję. Do końca czerwca - orzeczono 1 nakaz opuszczenia lokalu przez osobę podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie, dozór policji z zakazem kontaktowania się z osobą doświadczającą przemocy orzeczono w stosunku do jednej osoby.

Tabela: Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny w latach 2016-2021

Działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019r.	2020r.	2021
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	5	4	4	4	4	5
Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” w roku sprawozdawczym	21	25	15	19	18	19
Liczba rodzin objętych działaniami grup roboczych	34	43	33	28	26	19
Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta”	16	25	25	1	16	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ZI

Tabela: Przyczyny zakończenia procedury Niebieskiej Karty w latach 2016-2021

Przyczyna zakończenia procedury „Niebieska Karta”:	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zakończonych NK- ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.	14	19	21	15	14	8
Liczba zakończonych NK -rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań.	2	6	4	4	2	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ZI

Tabela: Liczba osób w wieku 60+ objętych działaniami grup roboczych w latach 2016-2021

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019r.	2020r.	2021
Liczba osób starszych 60+ doznających przemocy	12	10	5	6	4	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ZI

Tabela : Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów w latach 2020 -2021.

Poradnictwo specjalistyczne	liczba osób 2020r.	2021
Prawnik	1	0
Psycholog	8	14
Poradnictwo socjalne	15	5
Ogółem:	26	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ZI

Tabela : Liczba wszczętych procedur NK w latach 2020 -2021

	2020r.	2021
Liczba wszczętych procedur NK – w tym	18	19
przez:		
Pomoc społeczną	3	3
Policję	15	16
Liczba NK założonych dla kobiet	17	16
Liczba NK założonych dla mężczyzn	1	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ZI

Zapewnienie ochrony prawnej osobom doznającym przemocy w rodzinie poprzez wykorzystanie instrumentów prawnych, które pozwalających na szybkie odizolowanie sprawcy od osoby dotkniętej przemocą- środek w postaci nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy zastosowano wobec 2 osób. Asystent rodziny- w 2021r. w 7 rodzin w których realizowano procedurą Niebieskiej Karty było objętych pomocą asystenta rodziny.

W 2021r. - 5 członków ZI uczestniczyło w szkoleniach zewnętrznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 12 w szkoleniach wewnętrznych.

Działania adresowane do społeczności lokalnej w 2021r.:

W celu podniesienia poziomu wiedzy i zwiększenia świadomości społecznej na temat dotyczące problematyki przemocy w rodzinie oraz miejsc świadczących pomoc na rzecz osób doświadczających

przemocy. zjawiska przemocy organizowane są m.in. spotkanie edukacyjne – w tym adresowane do młodzieży oraz rodziców dzieci – w ramach realizowanego programu profilaktycznego.

W okresie od stycznia do grudnia 2021r. zrealizowano łącznie

- 286 godzin treningu umiejętności społecznych, którym objęto 11 dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
- 247 godzin 45 minut specjalistycznego poradnictwa , w tym:
  - zrealizowano łącznie 6 godzin 45 minut konsultacji psychiatrycznych,
  - zrealizowano łącznie 88 godzin konsultacji psychologicznych,
  - zrealizowano łącznie 52 godzin konsultacji psychoterapeutycznych,
  - zrealizowano łącznie 57 godzin konsultacji z terapeutą uzależnień,
  - zrealizowano łącznie 44 godzin konsultacji prawnych.

W okresie od stycznia do grudnia łącznie wsparcie skierowane było do 50 mieszkańców Gminy Raba Wyżna.

Dane ZOZ Raba Wyżna – zgodnie z informacją przesłaną przez Dyrektora SPG ZOZ w Gminie Raba Wyżna – po przeprowadzeniu wywiadu z personelem ośrodka oraz analizą dokumentacji medycznej ustalono, że w 2022r nie odnotowano zgłoszeń pacjentów dotyczących występowania przemocy w rodzinie.

Spotkania edukacyjne adresowane do uczniów szkół z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość aplikacja Microsoft Teams – realizowane w 2021r. przez członków ZI.

Szkoła Podstawowa Raba Wyżna- daty spotkań: 26.03.2021r. oraz 29.03.2021r.

W dniu 26.03.2021r. - w spotkaniu uczestniczyli uczniowie klas: 6a, 6b,6c, 7c, 8a.

W dniu 29.03.2021r. w spotkaniu uczestniczyli uczniowie klas: 7a, 7b, 8b.

Tematyka: świadomość zagrożeń płynących z nowoczesnych technologii (internet, smattfon, komputer, gry itp.) Cyber-bezpieczeństwo, użytkowanie portali społecznościowych wolne od przemocy. Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym oraz problem przemocy rówieśniczej i przemocy domowej. W ramach współpracy – dostarczono do szkół pakiety edukacyjne – w tym zawierające informacje dla dzieci i młodzieży – gdzie może znaleźć pomoc.

Szkoła Podstawowa Harkabuz – data spotkania 29.09.2021r.

Udział w zajęciach wzięło udział 30 uczniów klas 6,7,8.

Tematyka: świadomość zagrożeń płynących z nowoczesnych technologii (internet, smattfon, komputer, gry itp.) Cyber-bezpieczeństwo, użytkowanie portali społecznościowych wolne od przemocy. Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym oraz problem przemocy rówieśniczej i przemocy domowej. W ramach współpracy – dostarczono do szkół pakiety edukacyjne –w tym zawierające informacje dla dzieci i młodzieży – gdzie może znaleźć pomoc.

Działania realizowane przez placówki oświatowe z terenu Gminy Raba Wyżna w 2021r.

Pedagogizacja rodziców: z wykorzystaniem technik kształcenia na odległośćrealizowane w Szkole Podstawowej w Rabie Wyżnej oraz Szkole Podstawowej w Podsarniu przez pedagogów szkolnych.

- Jak rozmawiać z dziećmi aby nas słuchały, jak słuchać aby do nas mówiły.. – oddział przedszkolny, klasy 1
- Apel twojego dziecka (nt. praw dzieci) – dla wszystkich rodziców
- Co zrobić , kiedy HEJT dotyka nasze dzieci – dla rodziców klas 5-8
- Dlaczego trzeba mówić o przemocy w rodzinie?
- Jak dbać o dobrostan cyfrowy rodzin – dla wszystkich rodziców
- Kampanie edukacyjne: „Bądź z innej bajki”, „ Nie zagub dziecka w Sieci” – dla wszystkich rodziców

- Kampania edukacyjna: „Zadbaj o dziecięcy mózg – wprowadź domowe zasady ekranowe” – dla wszystkich rodziców.
- Jak rozmawiać z dziećmi o emocjach – dla rodziców kl 0 i 1
- Dlaczego stawianie granic w wychowaniu jest tak ważne? – dla rodziców kl 0-3
- Trudne problemy – proste rozwiązania – cz. 1 – dla rodziców kl
- pedagogizacja rodziców klas 5-8 nt;" Dlaczego trzeba mówić o przemocy w rodzinie?"
- rodzice klas 2-8 - "Jak pomóc osobie doświadczającej kryzysu"

Informacje dla rodziców:

- O wsparciu pedagoga szkolnego.
- Na temat wsparcia psychologicznego PPP w Rabce dla uczniów i rodziców.
- Na temat bezpłatnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla mieszkańców powiatu nowotarskiego
- Na temat jak pomóc osobie doświadczającej kryzysu/przemocy pod różną postacią
- Informacje, ulotek i wskazówek nt. zdrowego odżywiania się i aktywności fizycznej
- Jakie objawy w zachowaniu dzieci mogą wzbudzić niepokój rodzica i co wtedy należy zrobić
- Link do bezpłatnego webinarium: „Wpływ pandemii na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży."
- Informacji nt. zagrożeń związanych z e-papierosami
- Gra rodzinna „DECYDUJ” do wykorzystania jako pretekst do rozmów z dzieckiem o uczuciach i emocjach dla wszystkich rodziców
- W ramach doradztwa zawodowego – przygotowanie i przesłanie oferty liceów ogólnokształcących , techników oraz szkół branżowych z naszego rejonu
- Informacji z zakresu profilaktyki antynikotynowej w związku z Światowym Dniem bez Tytoniu.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja składa się z przedstawicieli samorządu terytorialnego, GOPS-u, Oświaty, Służby Zdrowia, Policji i Młodzieży.

Komisja w 2021 roku odbyła 10 posiedzeń, wydała 18 opinii odnośnie sprzedaży alkoholu. GKRPA w 2021r. Przeprowadziła 4 kontrole w punktach sprzedaży alkoholu. Komisja podjęła działania tj. wezwano celem ustalenia czy nadużywają alkoholu 42 osoby, wobec 36 podjęto działania w postaci rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego. Do sądu skierowano 5 wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Dodatkowo w ramach działania GKRPA przeprowadzono akcje edukacyjne w formie plakatów i ulotek – przeciw pijanym kierowcom „Piłeś? Nie jedź!”

Dane za rok 2020 i 2021 Komisariatu Policji w Rabce-Zdroju ²⁵⁾

Z raportu za 2020r. o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie działania Komisariatu Policji w Rabce-Zdroju wynika, że z terenu Gminy Raba Wyżna wszczęto i prowadzono następujące sprawy karne:

1. kradzież – 8 postępowań,
2. kradzież z włamaniem – 7 postępowań,
3. rozbój – 1 postępowanie,
4. wypadek drogowy – 2 postępowania,
5. znęcanie się nad rodziną- 4 postępowania,

---

²⁵⁾ Roczne sprawozdanie o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie działania komisariatu policji w Rabce-Zdroju w 2021 roku.

6. pożar – 1 postępowania,
7. nietrzeźwy kierujący – 22 postępowania,
8. posiadanie środków odurzających – 5 postępowań,
9. znieważenie funkcjonariuszy – 6 postępowań,
10. naruszenie zakazu prowadzenia pojazdami – 7 postępowań,
11. groźby karalne-2 postępowania,
12. ponadto prowadzono postępowania o oszustwa, przywłaszczenia mienia, niealimentacja, nagłe zgony i inne.

Dane za 2021- Komisariat Policji w Rabce-Zdroju

rok	2020	2021
Przestępczość w KP Rabka-Zdrój	467	402
Przestępczość o charakterze kryminalnym w KP	284	239
Kradzież cudzej rzeczy	33	41
Kradzież z włamaniem	20	25
Rozboje, wymuszenia rozbójnicze	2	3
Bójka lub pobicie	1	0
Uszkodzenie rzeczy	19	24

Przestępczość narkotykowa

rok	2020	2021
wszczęte	50	21
stwierdzone	74	41
wykryte	70	37
wskaźnik wykrywalności	94,59	90,24
podejrzani	57	26
czynny nieletnich	1	0
osoby nieletnie	1	0

W 2021r. (dane: Komisariat Policji Rabka-Zdrój) zatrzymano 57 nietrzeźwych kierujących. Zatrzymano 10 kierujących po spożyciu alkoholu (zatrzymano 34 prawa jazdy). W 2021r. nałożono 140 mandaty karne za wykroczenia z Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości.

3.2. Badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Raba Wyżna- wraz z komentarzami osób profesjonalnie zajmujących się udzielaniem pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Cele badania

Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Raba Wyżna. W szczególności zamiarem badań ankietowych było:

- Zidentyfikowanie przekonań i stereotypów na temat zjawiska przemocy w rodzinie
- Określenie skali i charakterystyki zjawiska przemocy w rodzinie, w tym w odniesieniu do:
  - a) bycia pośrednim świadkiem przemocy poprzez znajomość rodzin z problemem przemocy
  - b) osobistych doświadczeń (obecnych lub przeszłych) poprzez bycie bezpośrednim świadkiem przemocy we własnej rodzinie, osobą doznającą przemocy lub osobą stosującą przemoc.
    - Stworzenie szczegółowej, wielowymiarowej charakterystyki:
      - a) osób doznających przemocy
      - b) oraz osób stosujących przemocy.

Nadrzędnym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Raba Wyżna.

Rozumienie przemocy w rodzinie

Ankietowanych zapytaliśmy o ocenę różnych sytuacji związanych z przemocą. Mieli oni powiedzieć, na ile zgadzają się lub nie zgadzają z następującymi zdaniami dotyczącymi przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej i ekonomicznej:

- Szarpanie, czy popychanie współmałżonka, to jeszcze nie są przejawy przemocy w rodzinie;
- O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary np. siniaki, rany itp.;
- Rodzice mają prawo bić swoje dzieci;
- Pogróżki i zastraszanie partnera nie świadczą o przemocy wobec niego;
- Mąż ma prawo decydować o tym, z kim jego żona może się kontaktować, a z kim nie.
- Obsesyjna zazdrość to przejaw miłości wobec partnera;
- Obrażanie partnera, wyzwiska, to normalna rzecz, podczas sporu między małżonkami;
- W sprawach seksu żona zawsze powinna zgadzać się na to, co chce mąż;
- Gwałt w małżeństwie nie istnieje;
- Wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wszystkich wydatków, to przejaw gospodarności współmałżonka.

Badanie pokazało, że mieszkańcy Gminy Raba Wyżna identyfikują różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Na pytanie - *Czy Pana(i) zdaniem, zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem występującym w Gminie Raba Wyżna?* - Respondenci odpowiadali następująco: bardzo rzadkim (60,8%), trudno powiedzieć (13,7%), rzadkim (19,6%), częstym (5,9%). Szczegóły odpowiedzi są przedstawione na wykresie poniżej.

I. Czy Pana(i) zdaniem, zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem występującym w Gminie Raba Wyżna?

102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

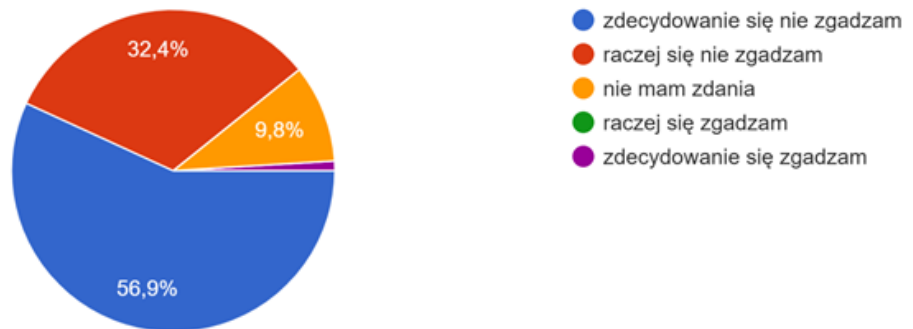
Istnieją różne opinie na temat przemocy w rodzinie.

Na pytanie -*Czy zgadza się Pana(i), czy nie zgadza z następującymi opiniami:*

- 1) szarpanie, czy popychanie współmałżonka, to jeszcze nie są przejawy przemocy w rodzinie.

Badani odpowiadali w sposób przedstawionym na wykresie.

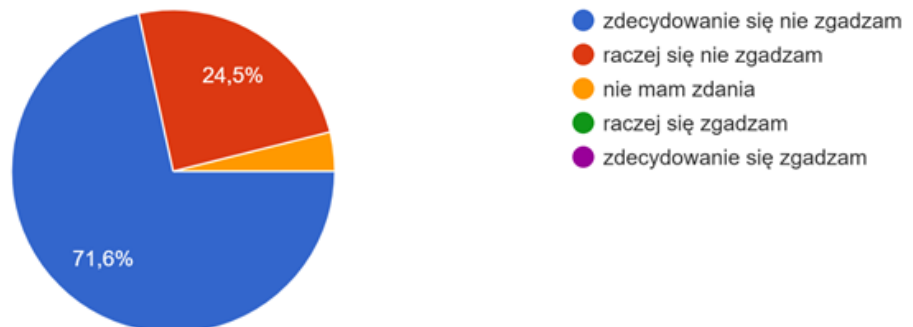
1) Szarpanie, czy popychanie współmałżonka, to jeszcze nie są przejawy przemocy w rodzinie
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy o przemoc można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary np. siniaki, rany itp.* Badani odpowiadali w sposób przedstawionym na wykresie.

2) O przemoc można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary np. siniaki, rany itp.
102 odpowiedzi

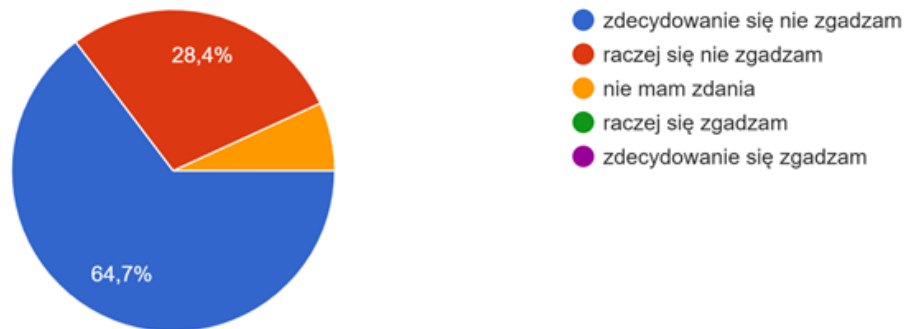

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy rodzice mają prawo bić swoje dzieci?.* Badani odpowiadali w sposób przedstawionym na wykresie.

3) Rodzice mają prawo bić swoje dzieci

102 odpowiedzi

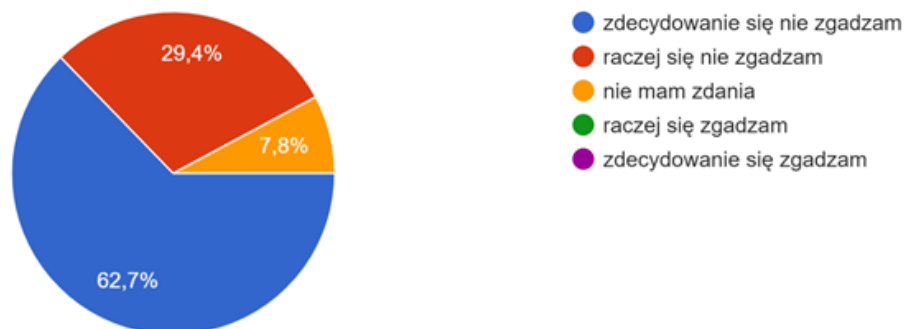

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy pogróżki i zastraszanie partnera nie świadczą o przemocy wobec niego?* Badani odpowiadali w sposób przedstawiony na wykresie.

4) Pogróżki i zastraszanie partnera nie świadczą o przemocy wobec niego

102 odpowiedzi

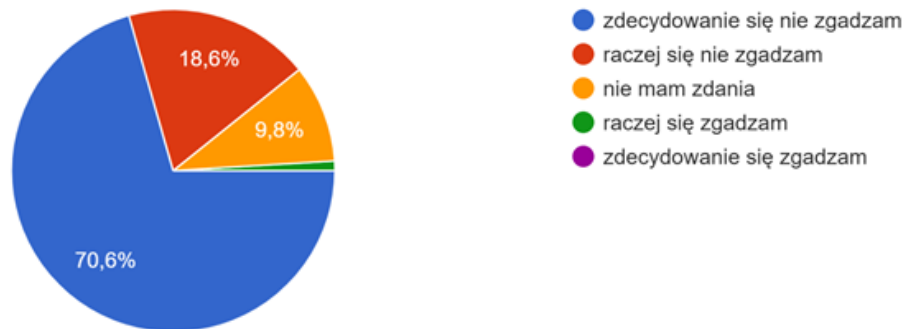

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy obsesyjna zazdrość to przejaw miłości wobec partnera?* Badani odpowiadali w sposób przedstawiony na wykresie.

5) Obsesyjna zazdrość to przejaw miłości wobec partnera

102 odpowiedzi

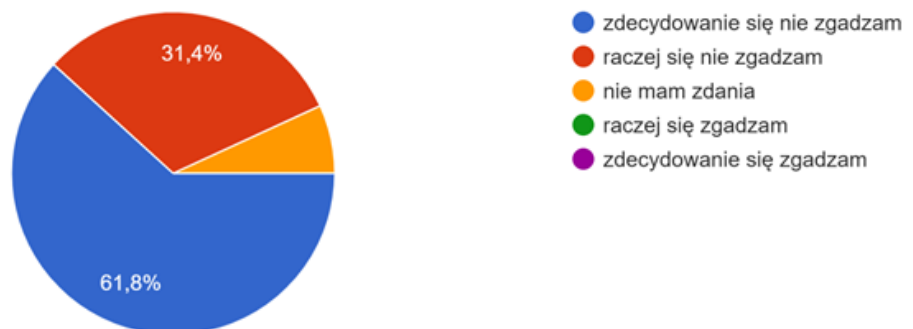

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy obrażanie partnera, wyzwiska, to normalna rzecz, podczas sporu między małżonkami.* Badani odpowiadali w sposób przedstawionym na wykresie.

6) Obrażanie partnera, wyzwiska, to normalna rzecz, podczas sporu między małżonkami

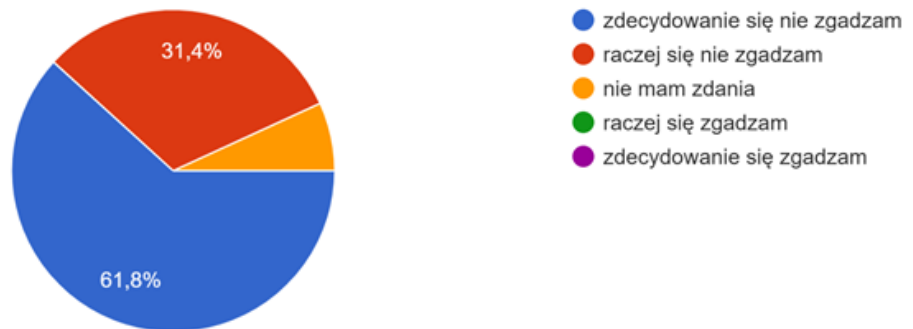
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy mąż ma prawo decydować o tym, z kim jego żona może się kontaktować, a z kim nie?* Badani odpowiadali w sposób przedstawionym na wykresie.

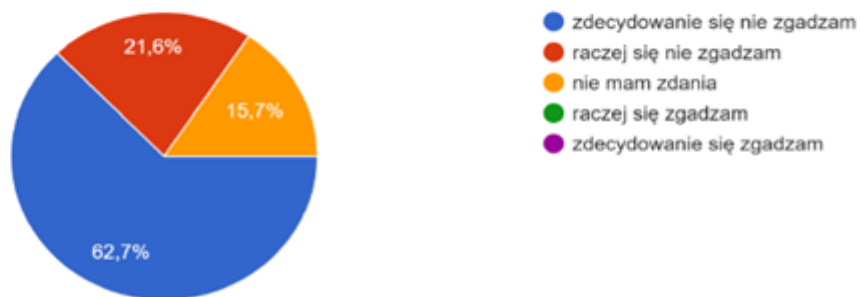
7) Mąż ma prawo decydować o tym, z kim jego żona może się kontaktować, a z kim nie
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

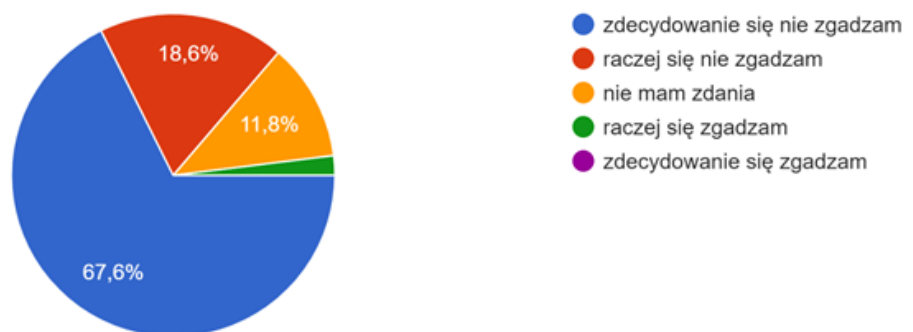
Na pytanie: *Czy w sprawach seksu żona zawsze powinna zgadzać się na to co chce mąż?* Badani odpowiadali w sposób przedstawiony na wykresie.

8) W sprawach seksu żona zawsze powinna zgadzać się na to co chce mąż
102 odpowiedzi

Na pytanie: *Czy gwałt w małżeństwie nie istnieje?* Ankietowani odpowiadali w sposób przedstawiony na wykresie.

9) Gwałt w małżeństwie nie istnieje
102 odpowiedzi

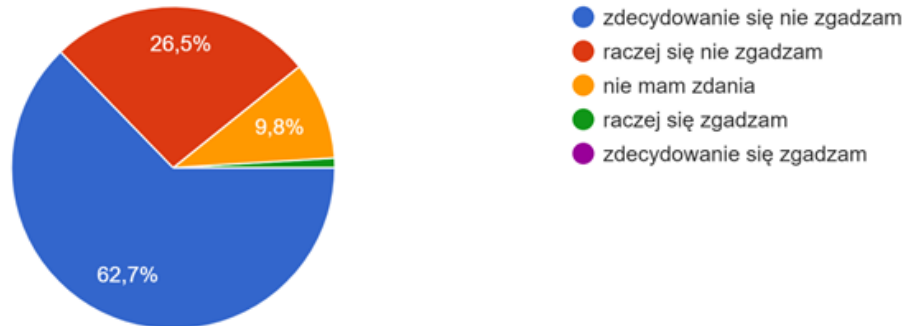

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wszystkich wydatków, to przejaw gospodarności współmałżonka?* Ankietowani odpowiadali w sposób przedstawiony na wykresie.

10) Wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wszystkich wydatków, to przejaw gospodarności współmałżonka

102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

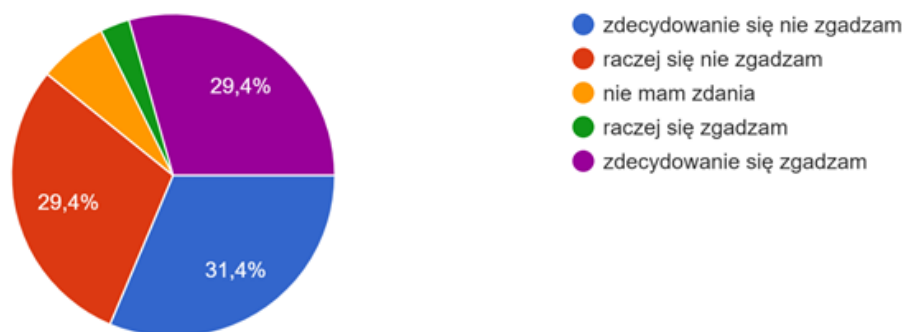
Okoliczności występowania przemocy w rodzinie

ednym z najczęściej wymienianych przez ekspertów stereotypem na temat przemocy w rodzinie jest ten dotyczący tego, kogo to zjawisko dotyczy. Specjaliści wyraźnie podkreślają, że przemoc w rodzinie, jako zjawisko dotyczące środowisk patologicznych, jest mitem.

Na pytanie: *Czy- zjawisko przemocy w rodzinie dotyczy różnych rodzin, a nie tylko środowisk patologicznych i z marginesu społecznego?* Badani odpowiedzieli w sposób przedstawiony na wykresie.

11) Zjawisko przemocy w rodzinie dotyczy różnych rodzin, a nie tylko środowisk patologicznych i z marginesu społecznego

102 odpowiedzi

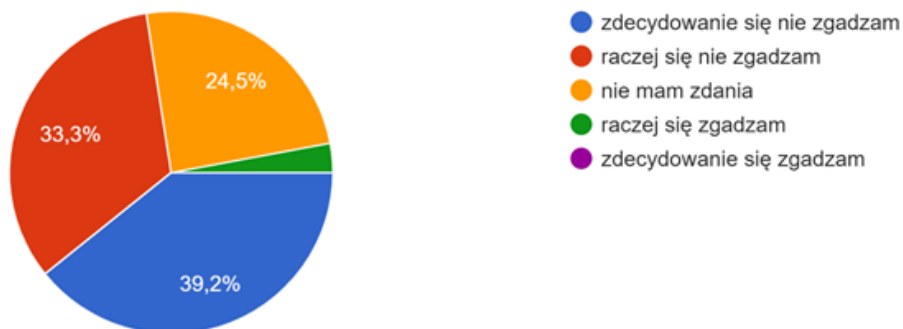

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Istnieją różne opinie na temat przemocy w rodzinie. *Czy zgadza się Pana(i), czy nie zgadza z następującymi opiniami :*

12) Ofiary przemocy w rodzinie akceptują swoją sytuację

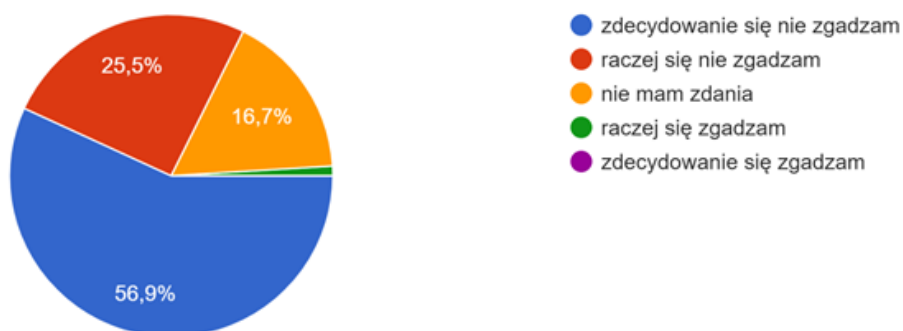
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

13) Sprawca przestanie stosować przemoc, gdy trafi na właściwego partnera, który nie będzie go prowokować

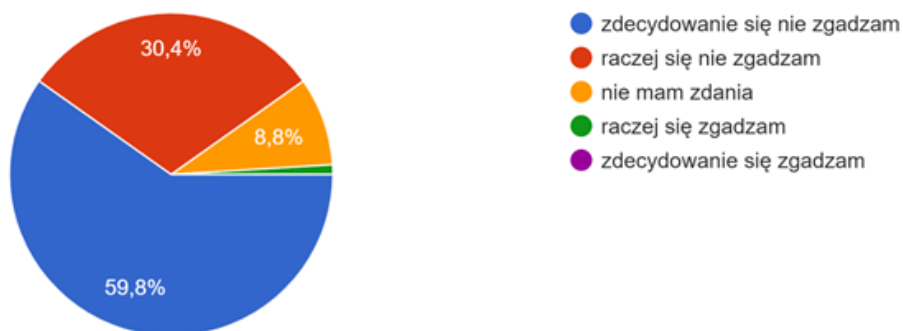
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

14) Przemoc w rodzinie, to wyolbrzymiony problem - kłótnie, rękoczynny zdarzają się w każdym domu

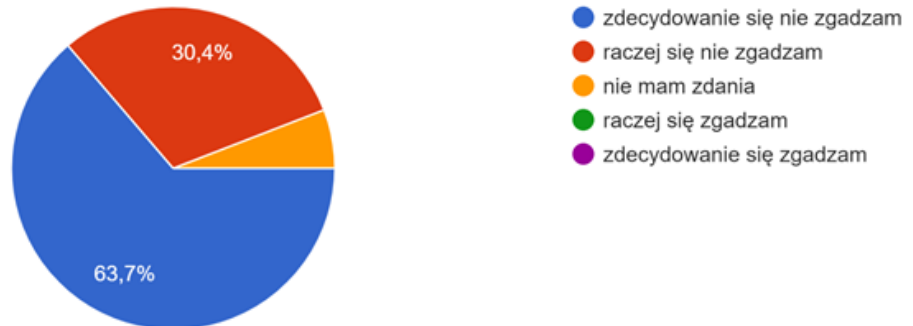
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

15) Bite kobiety są współodpowiedzialne za przemoc w rodzinie

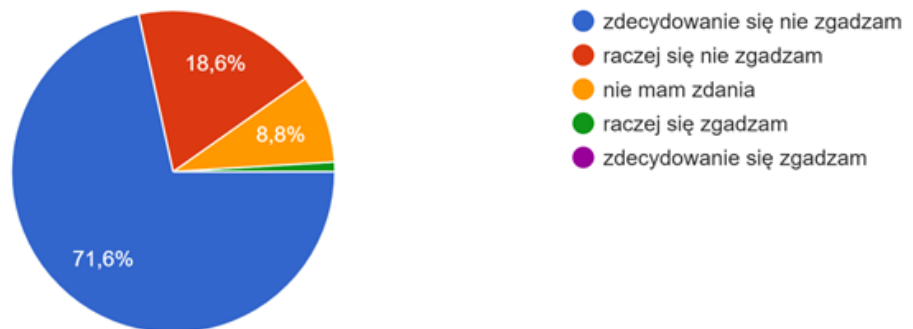
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

16) Istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc w rodzinie

102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Zdecydowana większość respondentów nie zgadza się z tym, że:

- *Ofiary przemocy akceptują swoją sytuację* (72,5% nie zgadzających się)
- *Sprawca przestanie stosować przemoc, gdy trafi na właściwego partnera, który nie będzie go prowokować* (82,4% nie zgadzających się);
- *Przemoc w rodzinie, to wyolbrzymiony problem – kłótnie, rękoczynny zdarzają się w każdym domu* (90,2% nie zgadzających się);
- *Bite kobiety są współodpowiedzialne za przemoc w rodzinie* (94,1% nie zgadzających się);
- *Istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc w rodzinie* (90,2% nie zgadzających się)

Podobnie jak w przypadku rozumienia zachowań przemocowych, również w tym przypadku zdecydowana większość społeczeństwa jest świadoma różnych mechanizmów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Ponownie jednak nie są to wyniki, które w pełni zadowolają, a promowanie wiedzy na ten temat jest konieczne.

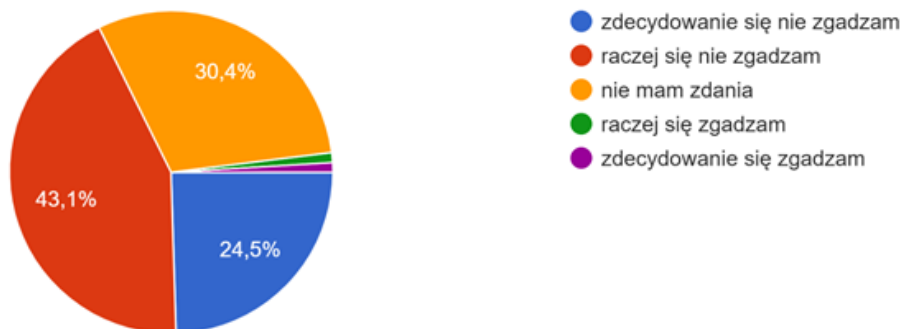
Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie

Wiele analizowanych przez nas stwierdzeń dotyczących przemocy w rodzinie odnosiło się do kwestii pomagania bądź niewtrącania się w sprawy rodzin dotkniętych tym problemem.

Przed wszystkim ankietowani przekonani są, że wiele rodzin nie otrzymuje potrzebnej im pomocy (67,6 %). Przy czym pytania dotyczące otrzymywania odpowiedniego wsparcia było dość szerokie i nie zawężało się tylko do pomocy instytucjonalnej, ale do wszelkich form wsparcia w środowisku, w tym pomocy ze strony rodziny, sąsiadów czy znajomych.

17) Wiele rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie nie otrzymuje potrzebnej im pomocy

102 odpowiedzi

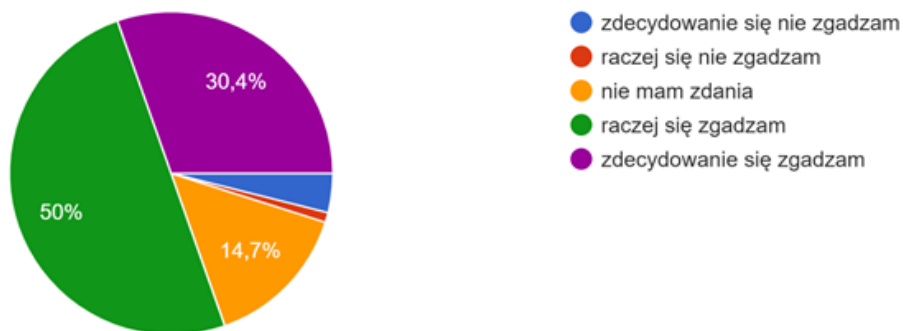

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ankietowani są również dość zgodni, że pomaganie osobom doznającym przemocy jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka. (80.4%)

18) Pomaganie ofiarom przemocy jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka

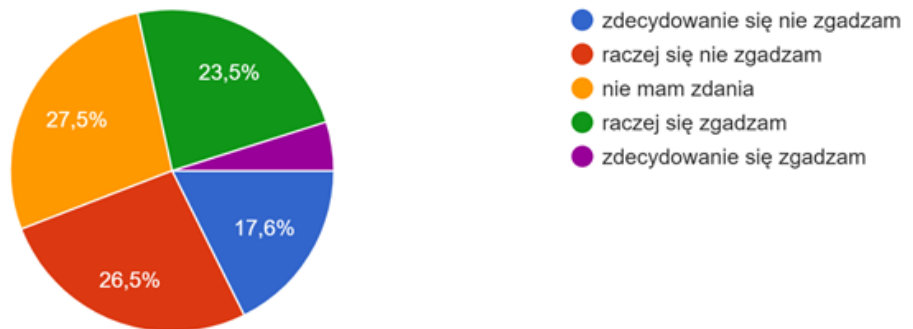
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

28,4 % ankietowanych uważa, że prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

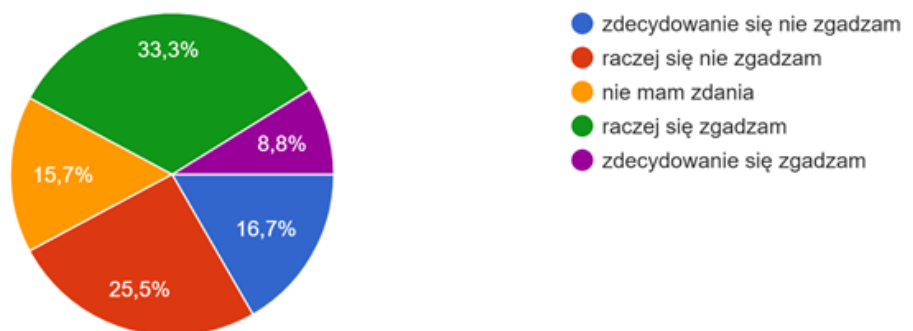
19) Prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni ofiary przemocy w rodzinie
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ankietowani (42,1 %) wskazali też, że odpowiednie służby nie zawsze mogą oferować pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie, gdyż nie zawsze one przyznają się do swojej sytuacji.

20) Odpowiednie służby nie zawsze mogą oferować pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, gdyż ofiary nie zawsze przyznają się do swojej sytuacji
102 odpowiedzi

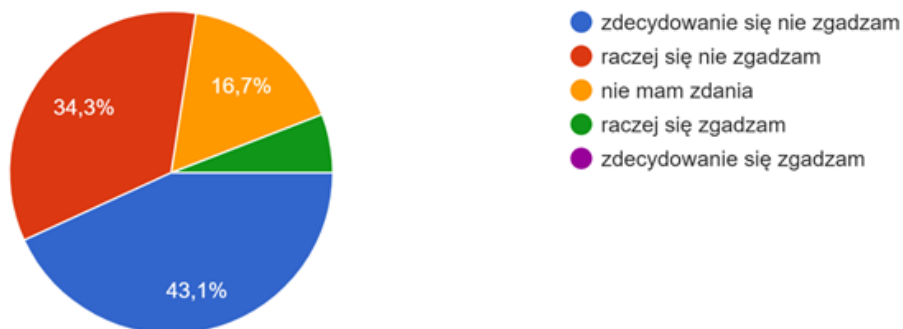

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Tak jak pomaganie jest dla zdecydowanej większości badanych ważne, tak konsekwentnie zwolennicy niewtrącania się w sprawy rodzin dotkniętych przemocą są w mniejszości. Warto jednak zauważyć, że w tym przypadku ankietowanym trudniej jest wyrazić konkretne opinie i 16.7% z nich wybrało odpowiedź „nie mam zdania”

21) Lepiej się nie wtrącać, bo można samemu mieć kłopoty

102 odpowiedzi

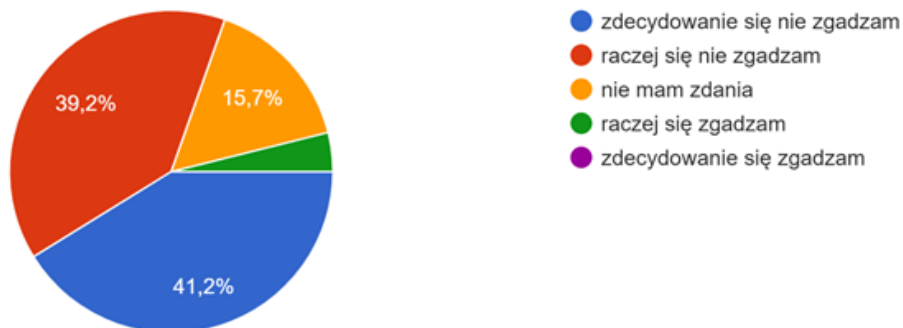
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Specjaliści pracujący na co dzień w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie przyznają, że zgodnie z ich doświadczeniem, temat wrażliwości otoczenia oraz reagowanie na obserwowaną krzywdę to obszar problematyczny, nad którym należy pracować. Być może nawet, jeśli ludzie są świadomi tego, że należy pomagać, to niekoniecznie wiedzą, jak to zrobić.

Rozkład odpowiedzi respondentów przedstawiał się tak jak na załączonych wykresach.

22) Lepiej się nie wtrącać, bo można jeszcze bardziej zaszkodzić osobie pokrzywdzonej

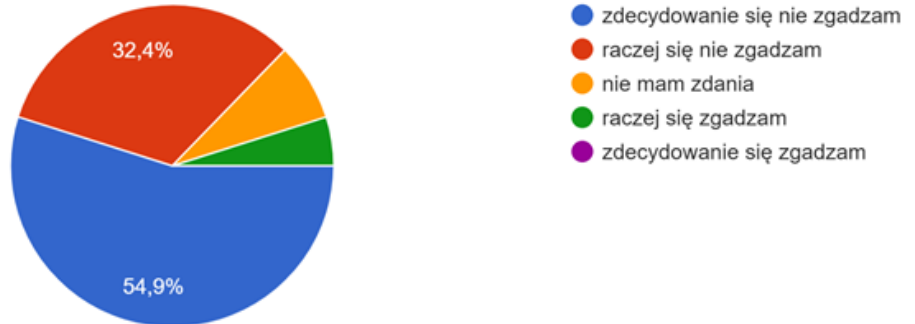
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

23) Jeśli ofiara przemocy w rodzinie sama nie prosi o pomoc, to nikt nie powinien wtrącać się w to, co dzieje się w tym domu

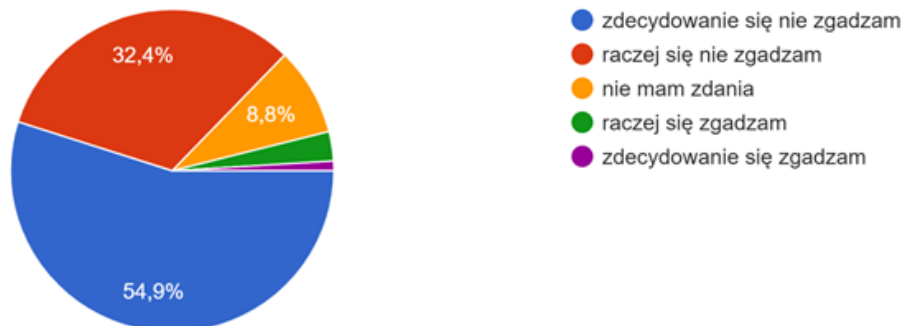
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

24) Ofiarom przemocy w rodzinie nie warto pomagać - i tak wrócą do sprawcy

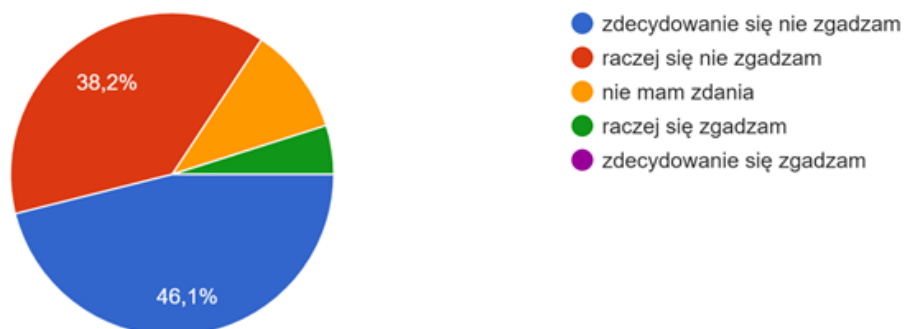
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

25) Są sytuacje, że dziecku trzeba dać klapsa

102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Przemoc w rodzinie – czy własne doświadczenia zmieniają sposób myślenia o przemocy

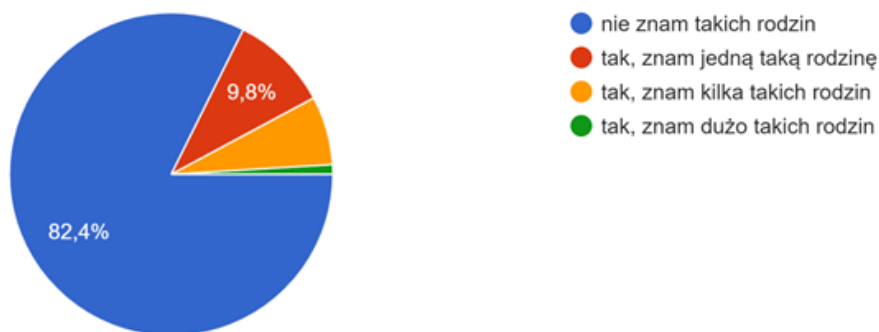
Przekonania i opinie w wielu przypadkach wynikają z tego, czego sami doświadczyliśmy. Dlatego w odniesieniu do problematyki naszego badania warto sprawdzić, co o przemocy w rodzinie sądzą osoby doznające przemocy oraz stosujące przemoc w rodzinie.

Szczegóły dotyczące poglądów osób doświadczających i stosujących przemoc znajdują się na wykresach przedstawionych poniżej.

Na pytanie: *Czy zna Pan(i) osobiście rodziny w których dochodzi do przemocy?* Badani odpowiadali w sposób przedstawiony na wykresie.

1) przemocy psychicznej

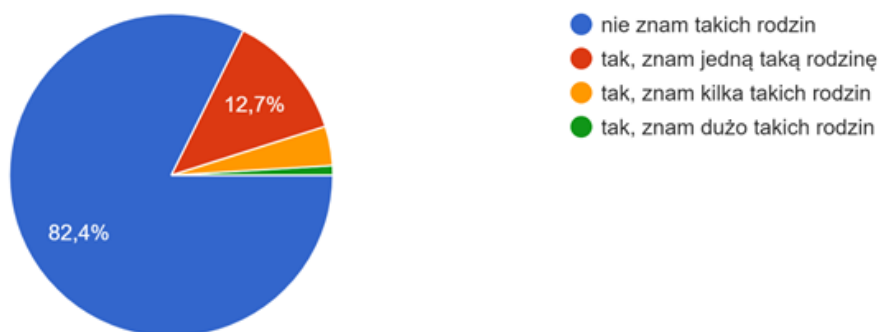
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

2) przemocy fizycznej

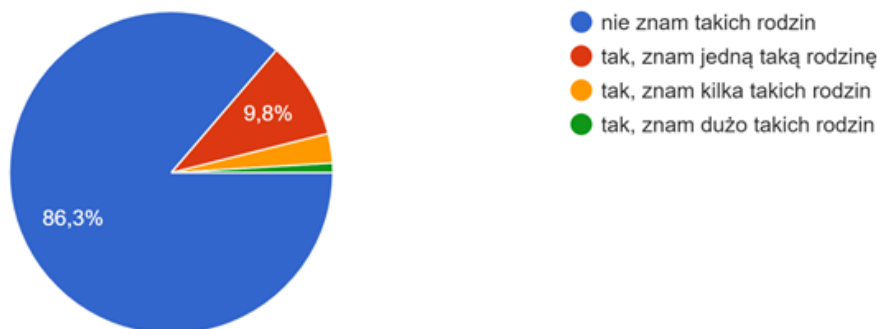
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

3) przemyce ekonomicznej

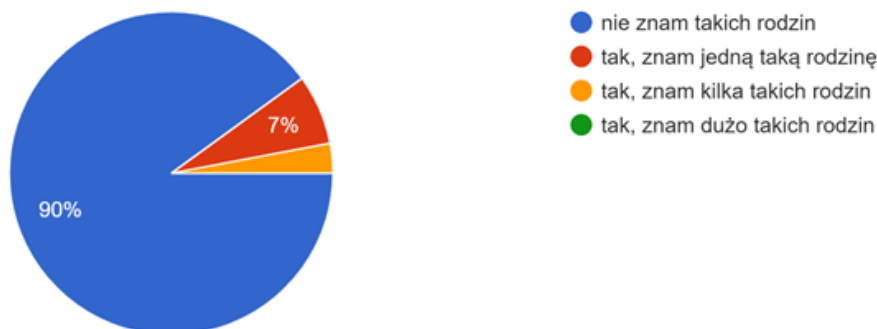
102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

4) przemyce seksualnej

100 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wśród osób, które przyznały, że znają w swoim otoczeniu rodziny, w których dochodzi do przemyce psychicznej, podjęło w związku z tym działania, w formie :/ można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi/

- rozmowy z poszkodowanym/ namowa do podjęcia odpowiednich kroków itp. - 72,2%
  - wezwaniem policji/ zgłoszeniem na policji- 33,3%
- interwencją osobistą/ ostrzeżeniem/ rozmową ze sprawcą/ zwrócenie uwagi – 22,2%
- zgłoszeniem do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej- 22,2%
- zgłoszeniem problemu odpowiednim organom/ instytucjom – np. prokuratura, sąd – 5,6%
- udzieleniem pomocy psychologicznej- 27,8%
- udzielenie pomocy mieszkaniowej / udzielenie schronienia -16,7%

Zdaniem ekspertów, podejmowanie działań w związku z występowaniem w naszym otoczeniu przemyce w rodzinie jest silnie uzależnione od tego, na ile znamy te osoby/rodziny, których to dotyczy. Im lepiej znamy sytuację w tej rodzinie i jesteśmy pewni, że faktycznie może dochodzić w nich do sytuacji przemocowych, jesteśmy bardziej skłonni, aby taki problem zgłosić. Niestety ciągle jeszcze pokutuje przeświadczenie, że nie trzeba wtrącać się w cudze sprawy.

Kluczową kwestią jest tutaj również edukacja społeczeństwa i uświadamianie, że nasze reakcje na przemoc w rodzinach są ważne. Aby otoczenie mogło w jakiś sposób zareagować ważne jest również mówienie o tym czym jest przemoc w rodzinach i jakich zachowań nie powinno się tolerować. Dlatego ważne są kampanie uwrażliwiające świadków na problematykę przemocy

w rodzinie.

Na pytanie jakie były tego przyczyny niepodjęcia działań ankietowani odpowiedzieli następująco :

Ankietowani mogli wybrać więcej niż 1 odpowiedź- z pośród podanych:

- *brak ochoty/ wtrącanie się do nie swoich spraw* -18,2%
- *brak odwagi/ strach*- 18,2%
- *nie byłem bezpośrednim świadkiem/ zbyt mała wiedza*- 18,2%
- *osoba pokrzywdzona nie chciała pomocy*- 36,4%
- *już podjęto działanie/ ktoś inny się tym zajął*-18,2%
- *brak wiary w skuteczność pomocy/ nic to nie zmieni*-9,1%

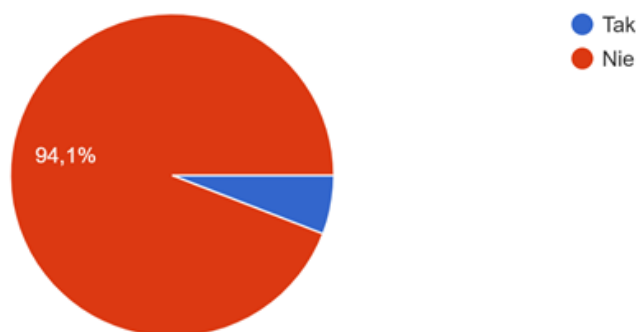
Przemoc wobec innych członków gospodarstwa domowego

Poza obserwacją przemocy w otoczeniu, może się także zdarzyć, że jesteśmy świadkami przemocy w naszej rodzinie, skierowanej w stosunku do innego członka lub członków gospodarstwa.

Na pytanie: *Z tego co Pan(i) wie czy zdarzyło się kiedykolwiek, że inny członek lub inni członkowie gospodarstwa domowego, w którym Pan(i) mieszka doświadczyli: przemocy psychicznej, fizycznej, ekonomicznej czy seksualnej?*- ankietowani odpowiedzieli zgodnie z tym co przedstawiono na wykresach poniżej.

1) przemocy psychicznej

102 odpowiedzi

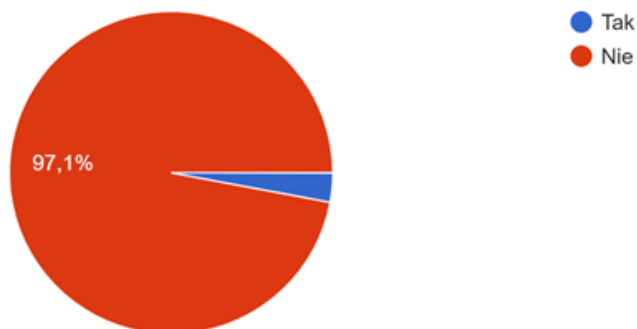

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Z tego wynika, że 5,9 % ankietowanych uważa, że członkowie ich rodzin doświadczyli przemocy psychicznej.

3) przemocy ekonomicznej

102 odpowiedzi

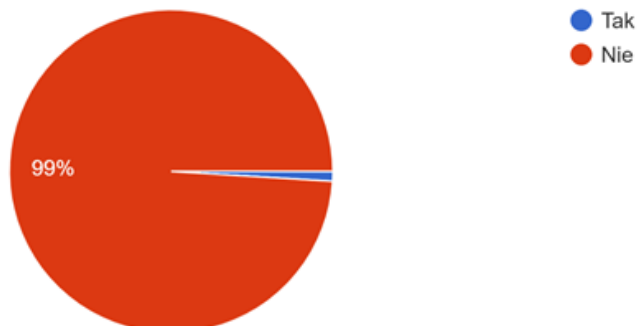
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Zdaniem respondentów 2,9% członków ich rodzin doświadczyła w swoim życiu przemocy ekonomicznej.

Zdaniem respondentów 1% członków ich rodzin doświadczyła w swoim życiu przemocy seksualnej.

4) przemocy seksualnej

102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Przemoc doświadczana w dzieciństwie.

Doświadczanie lub obserwowanie przemocy w dzieciństwie sprawia, że ludzie stają się bardziej podatni na nią w dorosłym życiu i uważają, że przemoc, jakiej dopuszczają się wobec nich inni członkowie rodziny jest czymś normalnym. Często nawet nie definiują jej jako przemoc

Przemoc doświadczana w dzieciństwie jest zdaniem ekspertów czynnikiem sprzyjającym doświadczaniu i stosowaniu przemocy w dorosłym życiu. Takie doświadczenia powodują, że pewne zachowania traktujemy jako normalne, nie umiemy inaczej rozwiązywać konfliktów.

Przemoc wobec dzieci może przyjmować różne formy. Często przez brak odpowiedniej wiedzy, nie wszyscy mogą utożsamiać dane zachowania z zachowaniami przemocowymi.

Na pytanie: *Czy Panu(i) osobiście, w ciągu całego swojego życia zdarzyło się kiedykolwiek doświadczyć ze strony innego członka gospodarstwa domowego przemocy?*

10,8% ankieterów wskazało że w dzieciństwie doświadczało przemocy psychicznej, 6,9% przemocy fizycznej.

Rzadziej respondenci przyznają się do doświadczeń z okresu dzieciństwa związanych z przemocą ekonomiczną, a najrzadziej – z seksualną.

Osoby doznające przemocy w rodzinie.

Na pytanie: *Czy w ciągu ostatniego roku doświadczył Pan/Pani przemocy domowej w formie przemocy psychicznej, fizycznej, ekonomicznej czy seksualnej.* Ankietowani odpowiadali następująco: 9,5 % ankietowanych doświadczyło przemocy psychicznej w swoich domach w ciągu ostatniego roku. 4,1% ankietowanych doświadczyło przemocy fizycznej w swoich domach w ciągu ostatniego roku. Różnych form przemocy ekonomicznej i seksualnej doświadczyło 2,9% ankietowanych.

To co sprzyja doświadczeniu przemocy w rodzinie to zależność, w tym finansowa, od innych członków rodziny, niskie poczucie własnej wartości i doświadczenie przemocy w dzieciństwie. Osoby, które doświadczają przemocy, według ekspertów bardzo często nie pracują i pozostają na utrzymaniu osób, które przemocy się dopuszczają. Nie wyobrażają sobie samodzielnego życia, boją się, że same by sobie nie poradziły. W podobnym mechanizmie na przemoc w rodzinie narażone są także osoby chore, niepełnosprawne czy starsze, które potrzebują pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Można przypuszczać że uzyskane w badaniu wyniki dotyczące odsetka osób doświadczających przemocy, są prawdopodobnie w przypadku przemocy psychicznej i fizycznej oraz w przypadku przemocy seksualnej zaniżone.

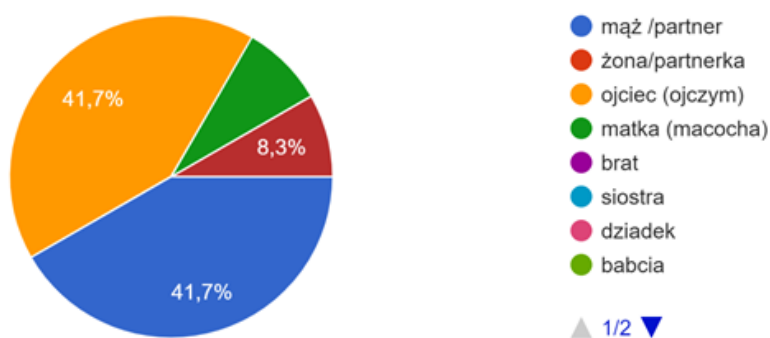
Przemoc psychiczna występuje dość powszechnie, przy czym jej rozpowszechnienie zależy od przyjętej definicji. Definicja ta może być bardzo szeroko rozumiana.

Można przypuszczać, że skala przemocy w rodzinie znacząco się nie zmienia, jednak zmienia się świadomość społeczna, więcej przypadków wychodzi na jaw i jest zgłaszane, w tym zakładane są Niebieskie Karty.

Na pytanie: *Kim był dla Pana/Pani sprawca przemocy?* Ankietowani odpowiadali w następujący sposób: najczęściej sprawcą przemocy był mąż/partner (41,7%), ojciec/ojczym (41,7%), rzadziej aktów przemocy dopuszczali się pozostali członkowie rodzin w tym dziadek (8,3%) oraz matka/macocha (8,3%). Z tego wynika, że sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej mężczyźni.

IX. Kim był dla Pana/Pani sprawca przemocy?

12 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

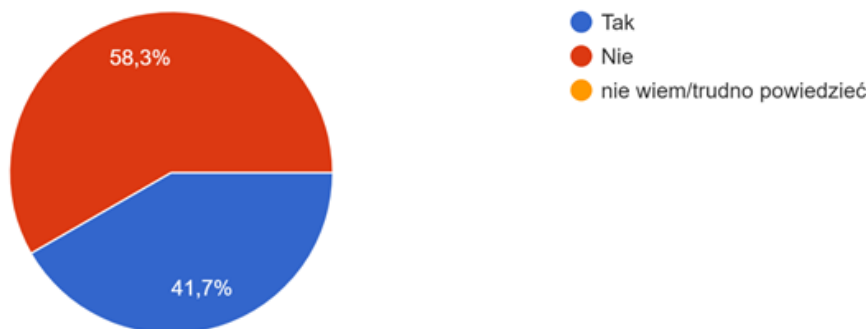
Okoliczności doświadczanej przemocy w rodzinie

Istnieje silna korelacja pomiędzy stosowaniem przemocy w rodzinie, a problematyką nadużywania alkoholu. Badani zostali zapytani o ostatnie przypadki przemocy, które ich spotkały. Sprawca był pod wpływem alkoholu w 41,7 % .

Czy wtedy, gdy zdarzenie to miało miejsce ostatnim razem, osoba, która zachowała się tak wobec Pana(i) była czy też nie pod wpływem:

1) alkoholu

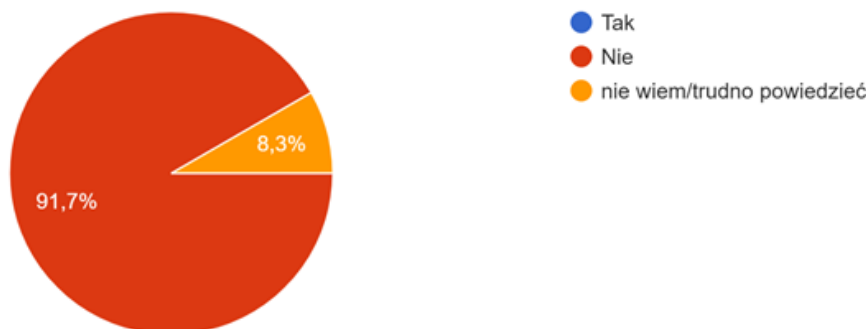
12 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

2) narkotyków lub innej substancji odurzającej

12 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Zdaniem ekspertów nadużywanie alkoholu jest silnie skorelowane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. W przypadkach uzależnienia przemoc pojawia się wręcz nieuchronnie, jeśli nie fizyczna, to na pewno psychiczna, związana z koniecznością radzenia sobie z alkoholizmem członka rodziny. Wielu profesjonalistów zwraca uwagę na to, że alkohol sam w sobie nie wywołuje przemocy, a jedynie pozbawia człowieka hamulców i ułatwia stosowanie przemocy.

Eksperci nie potwierdzają związku pomiędzy nadużywaniem alkoholem oraz stosowaniem przemocy w rodzinie, a statusem społecznym rodziny. Alkohol staje się przyczyną przemocy zarówno w rodzinach ze środowisk o niskim, jak i wysokim statusie materialnym.

Na pytanie: *Czy kiedykolwiek zwrócił się Pan/Pani o pomoc w związku z sytuacją przemocy domowej?* tak odpowiedziało (66,6%) ankietowanych.

Ankietowani najczęściej zwracali się o pomoc najczęściej do Punktu Informacji i Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie (GOPS, ZI) , Policji oraz rodziny i znajomych.

Na zgłoszenie przypadku przemocy np. na policję, osoby jej doświadczające często decydują się, gdy przemoc trwa już od wielu lat. Czasami jest to w momencie, gdy wydarzy się coś drastycznego, trudnego do zaakceptowania, przemoc się zaostrzy. Może to być też moment w życiu osoby doświadczającej przemocy, w którym czuje się ona bardziej pewna siebie lub otrzyma wsparcie innych osób. Ważnym czynnikiem skłaniającym do poszukiwania pomocy w przypadku

doświadczania przemocy w rodzinie przez kobiety, jest rozszerzenie się przemocy na dzieci, to że zaczynają one cierpieć.

Osoby doświadczające przemocy (zazwyczaj mówiono to o kobietach doznających przemocy ze strony partnera) często obawiają się osoby, która przemocy się dopuszcza. Z drugiej strony często są od tej osoby uzależnione np. materialnie i boją się, że same sobie nie poradzą. Ponadto sprawcy nie dopuszczają się przemocy przez cały czas i po fazach tzw. gorących pojawia się „miodowy miesiąc”, gdy zachowanie sprawcy jest poprawne.

Głównym zadaniem profesjonalistów pomagających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie jest więc wzmocnienie tych osób, przekonanie ich, że nie muszą się godzić na przemoc i że same sobie poradzą.

Za najskuteczniejsze działania pomocowe profesjonaliści uważają te, w które udało się zaangażować zarówno osoby doznające przemocy, jak i osobę która przemoc stosuje. Zdecydowanie wskazują na skuteczność różnego rodzaju wsparcia psychologicznego oraz pomocy prawnej.

Zdaniem ekspertów pomoc jest skuteczna jedynie wtedy, gdy osoby, którym się pomaga współpracują i są zmotywowane do zmian. Niestety osoby doświadczające przemocy w rodzinie często nie współpracują lub ich oczekiwania względem otrzymywanego wsparcia są nierealistyczne np. chciałyby by interwencja policji spowodowała, że sprawca przemocy zmieni swoje zachowanie i nie będzie to wymagało żadnych działań, czy zmian po ich stronie.

Eksperci zwracali też uwagę na to, że osoby stosujące przemoc rzadko spotykają konsekwencje. Prawo, które pozwalało by odseparować sprawcę od osoby doznającej przemocy, jest w naszym kraju nieskuteczne, a prokuratura i sądy mają skłonność do umarzania spraw lub orzekania wyroków w zawieszeniu. Wobec osób stosujących przemoc rzadko orzekany jest obowiązek uczestniczenia w działaniach edukacyjno-korekcyjnych.

Osoby stosujące przemoc w rodzinie

Bycie sprawcą nie jest powiązane z wiekiem, wykształceniem, wielkością miejsca zamieszkania, czy też sytuacją zawodową lub zdrowotną.

To, co ma znaczenie w kontekście bycia sprawcą przemocy i częstotliwości jej stosowania, to przede wszystkim bycie samemu osobą doznającą przemocy w rodzinie (także w dzieciństwie) oraz przebywanie w otoczeniu, w którym występuje przemoc.

Na pytanie: *Czy kiedykolwiek zdarzyło się Panu stosować przemoc ?* 98,6 % ankietowanych odpowiedziało -nie, tylko 1,4% ankietowanych przyznało się do stosowania przemocy wobec bliskich.

Choć to sprawcy odpowiadają za swoje zachowania i to ostatecznie tylko oni mogą je zmienić, to system koncentruje się na wymierzeniu im kary. Z perspektywy specjalistów jest to jednak niewystarczające, gdyż nawet wyrok skazujący za przemoc i wielokrotne odbywanie kary nie mają mocy, by przerwać wyuczone schematy stosowania przemocy. Potrzebne są działania korekcyjno-edukacyjne oraz terapeutyczne

Przemoc jest wszechobecna, a w środowisku rodzinnym szczególnie bolesna i groźna. Chodzi bowiem nie tylko o osobiste doświadczenia osób pokrzywdzonych przemocą, ale także o najbliższe otoczenie, a szczególnie dzieci, które będąc choćby tylko świadkami przemocy bardzo to przeżywają i nie jest to obojętne w ich dalszym dorosłym życiu. Przemoc dotyka przede wszystkim kobiety, dzieci, ale również mężczyzn, a rozmiary zjawiska pozostają właściwie nieznanne. Oficjalne statystyki są zdecydowanie zaniżone i pokazują jedynie niewielką część.

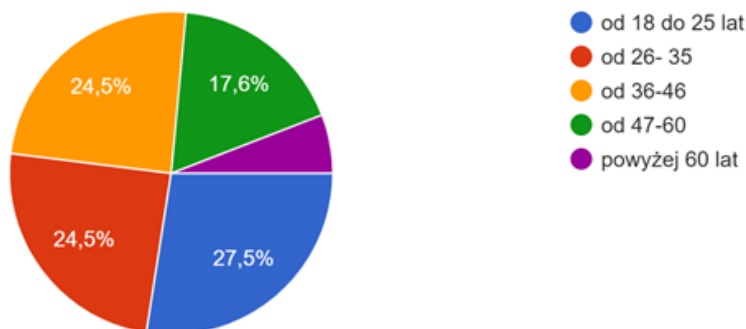
Ankietowani zostali poproszeni o zaznaczenie następujących odpowiedzi:

- *Przemoc w rodzinie to wstyd- 13,7%*
- *Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym (99%)*
- *Przemoc w rodzinie jest przestępstwem (99%)*
- *Rodzice mogą bić swoje dzieci, mogą na nie krzyczeć (1%)*

Można było podać więcej niż jedno stwierdzenie, z którym zgadzał się respondent.
W badaniach brało udział 51% kobiet i 49% mężczyzn

Wiek (w przedziale)

102 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wśród osób biorących udział w badaniu 48% miało wykształcenie wyższe, 40,2% wykształcenie średnie, natomiast 11,8% osób ankietowanych miało wykształcenie podstawowe.

3.3 Ankieta przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Raba Wyżna.

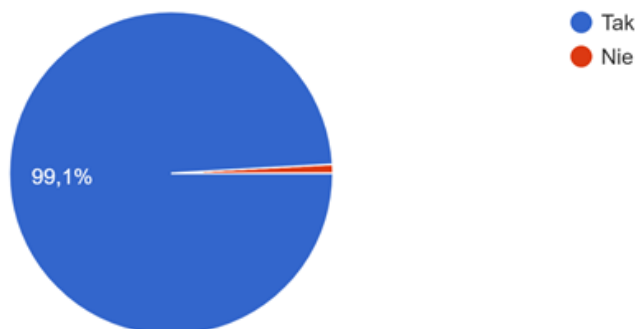
Na przełomie czerwca i lipca 2022 roku, została przeprowadzona anonimowa ankieta, w której brało udział 267 uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Raba Wyżna. Ankiety wypełniło 267 uczniów z czego 42 to ankiety nie ważne, z powodu braku kompletności odpowiedzi/ zbyt mała liczba odpowiedzi/ brak odpowiedzi. Pozostałe 225 ankiet sklasyfikowano jako ankiety ważne. Grupa była zróżnicowana pod względem płci mężczyźni – 113 osób (50,2%), kobiety 112 osób (49,8%).

Głównym celem przeprowadzenia ankiety było zbadanie świadomości uczniów na temat przemocy, zarówno; szkolnej jak i domowej, a także ich doświadczeń związanych z tym zjawiskiem.

Na pytanie – czy wiesz czym jest przemoc? 99,1 % uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Raba Wyżna – odpowiedziało twierdząco.

Czy wiesz czym jest przemoc?

225 odpowiedzi

Nieco mniej, bo 88,9% uczniów wiedziało, czym jest przemoc w rodzinie.

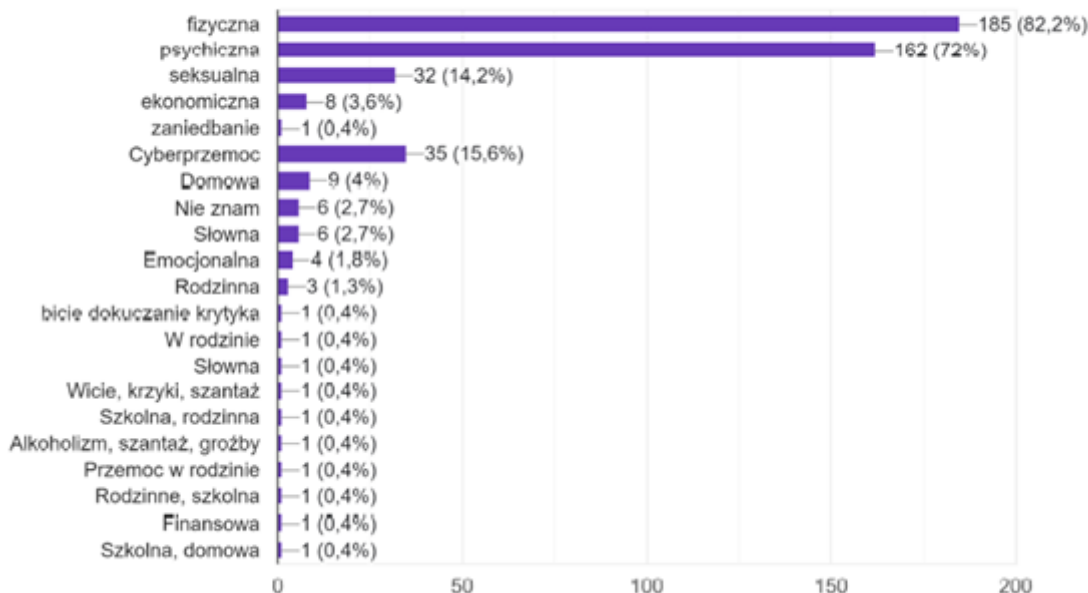
Na prośbę o opisanie własnymi słowami, czym jest przemoc domowa podano min. następujące odpowiedzi: „bicie”, „nadmierna krytyka”, „krzyki”, „wyzwiska”, „popychanie”, „przezywanie”

kogoś z rodziny”, „ *wyżywanie się na kimś z rodziny*” , „*oskarżanie*”, „ *znęcanie się nad kimś psychicznie lub fizycznie*„, „ *głodzenie*”, „*szarpanie*”, „*duszenie*” , „*wyśmiewanie*”, „*rękoczyn*”, „ *poniżanie*” , „ *przeklinanie*”, „ *naruszenie cudzej prywatności*” , , „ *wymuszanie zachowań siłą* „, „ *molestowanie*”, „*wykluczenie z rodzinnego grona*” ,

Na pytanie o rodzaje przemocy, które są znane uczniom padły następujące odpowiedzi.

Jakie znasz rodzaje przemocy? Wymień te które znasz:

225 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

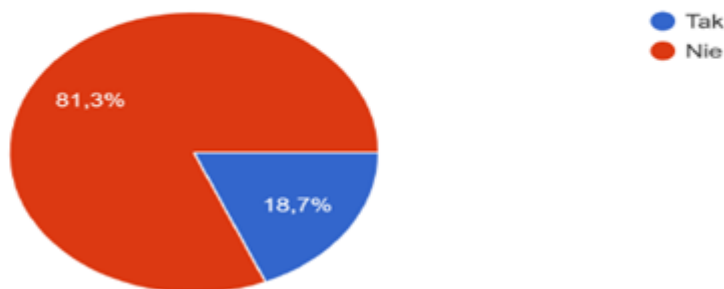
Na pytanie: *Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach warto użyć przemocy?* 81,3% uczniów odpowiedziało , że nie, natomiast aż 18,7% z nich uznaje, że są sytuacje usprawiedliwiające użycie przemocy. Szczegóły zostały przedstawione na wykresie znajdującym się poniżej.

Na pytanie: *Czy uważasz, że byłeś lub jesteś świadkiem przemocy domowej?* 12,9 % uczniów odpowiedziało twierdząco. Szczegóły zostały przedstawione na wykresie.

Na pytanie – *czy uważasz, że byłeś lub jesteś ofiarą przemocy domowej?* 6,7 uczniów odpowiedziało, że tak. Szczegóły zostały przedstawione na wykresach zamieszczonych poniżej.

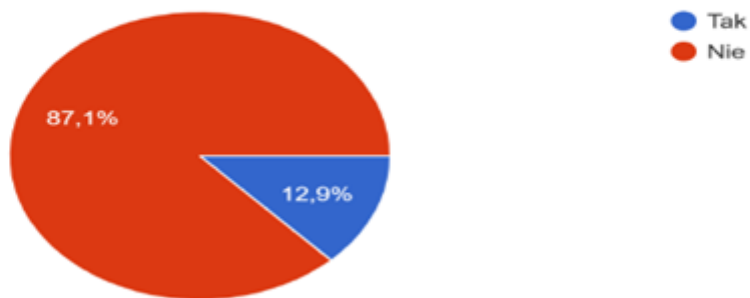
Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach warto użyć przemocy?

225 odpowiedzi

Czy uważasz, że byłeś lub jesteś świadkiem przemocy domowej?

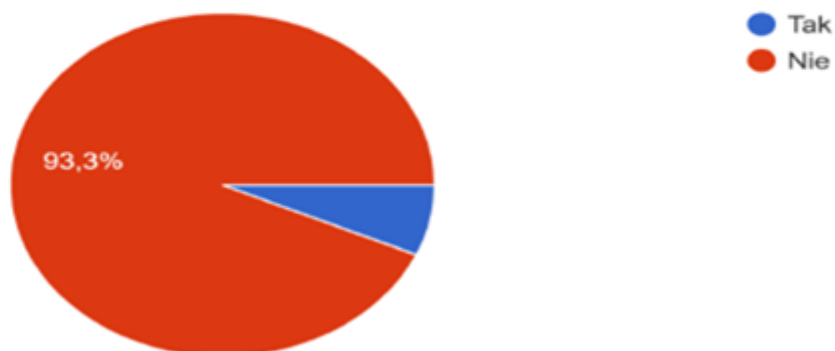
225 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Czy uważasz, że byłeś lub jesteś ofiarą przemocy domowej?

225 odpowiedzi

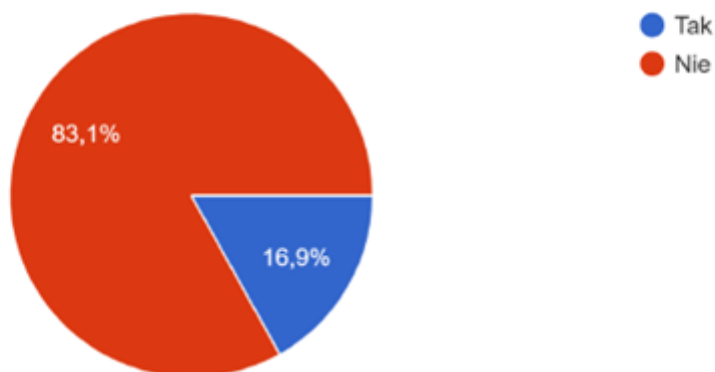

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy znasz kogoś, kto jest ofiarą przemocy domowej?* – 16,9% ankietowanych uczniów odpowiedziało twierdząco. Szczegóły zostały przedstawione na wykresie.

Czy znasz kogoś ze swoich kolegów lub koleżanek, którzy są ofiarami przemocy w rodzinie/podejrzewasz, że mogą być ofiarami przemocy w rodzinie?

225 odpowiedzi

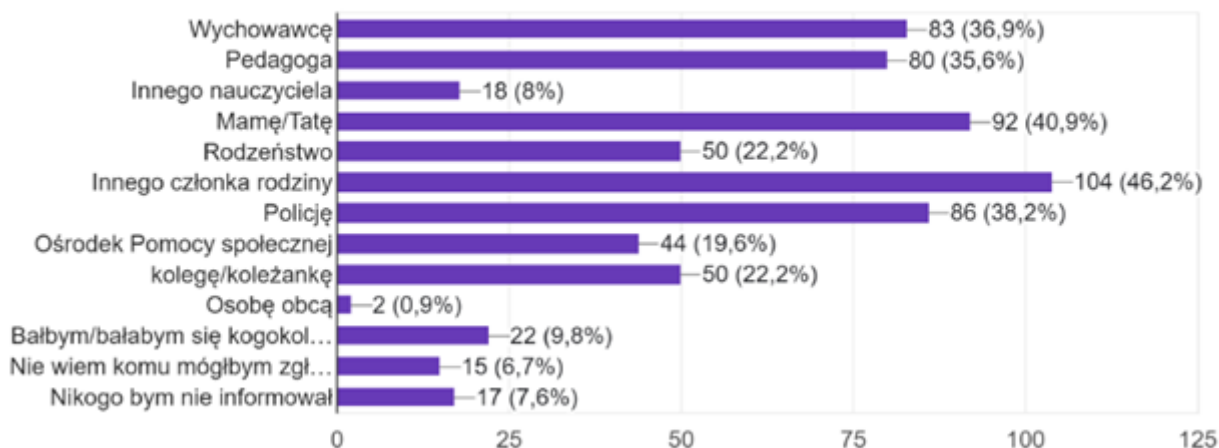

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie –*Kogo byś poinformował gdybyś doznał przemocy w rodzinie?* – najczęściej padały odpowiedzi –innego członka rodziny (46,2%), mamę/tatę (40,9%), policję (38,2%). Szczegóły zostały przedstawione na wykresie.

Kogo byś poinformował/a gdybyś doznał przemocy w rodzinie?

225 odpowiedzi

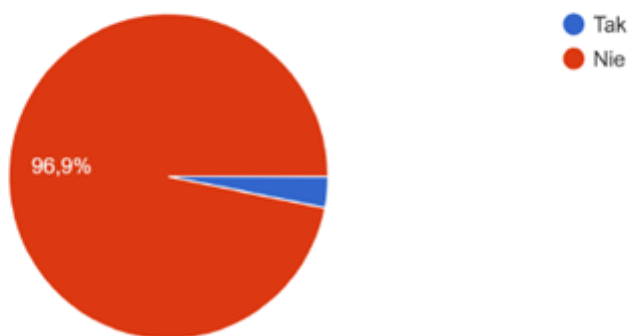
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie: *Czy uważasz, że dzieci doznające przemocy w rodzinie zasłużyły sobie na to?* 3,1% odpowiedziało twierdząco, natomiast zdecydowana większość 96,9% ankietowanych uważa, że nie.

Szczegóły zostały przedstawione na wykresie.

Czy uważasz, że dzieci doznające przemocy w rodzinie zasłużyły sobie na to?

225 odpowiedzi

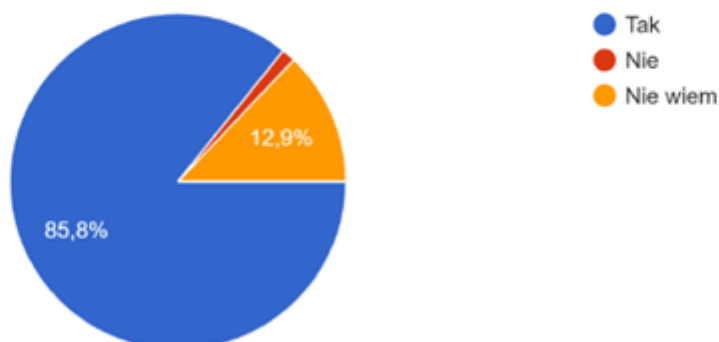

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie- czy uważasz, że należy poinformować kogoś dorosłego , gdyby ktoś z Twoich bliskich doznawał przemocy w rodzinie? 1, 3% ankietowanych uczniów odpowiedziało, że nie, natomiast zdecydowana większość 85,8 % ankietowanych uważa, że tak. Szczegóły zostały przedstawione na wykresie.

Czy uważasz, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdyby ktoś z Twoich bliskich doznawał przemocy w rodzinie?

225 odpowiedzi

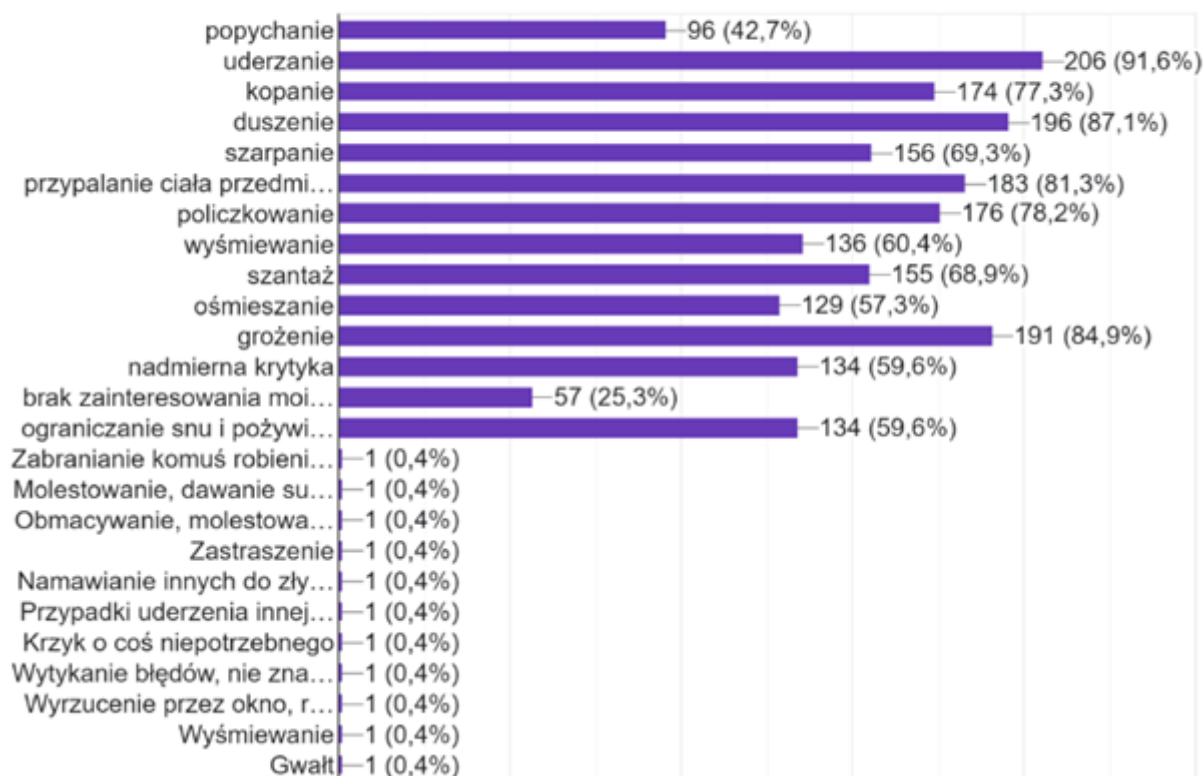

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na pytanie-zaznacz, co twoim zdaniem jest przemocą w rodzinie- ankietowani odpowiadali zgodnie z wynikami wskazanymi na wykresie.

Zaznacz co twoim zdaniem jest przemocą w rodzinie:

225 odpowiedzi

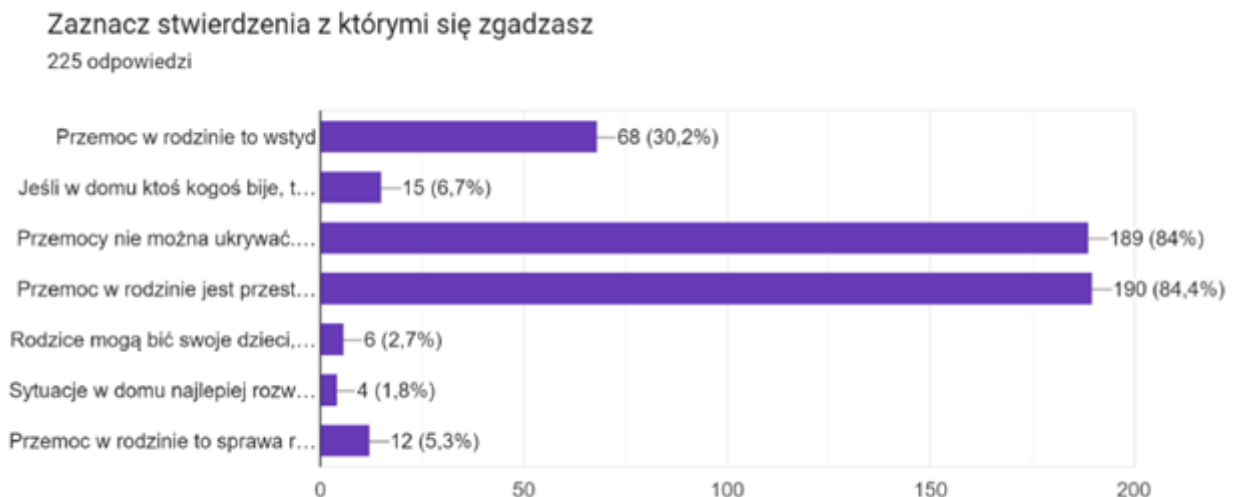
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Kolejne pytanie dotyczyło przekonań uczniów na temat przemocy domowej. Ankietowani wybierali spośród wskazanych poniżej odpowiedzi:

- *przemoc w rodzinie to wstyd*-
- *jeśli w domu ktoś kogoś bije, to znaczy, że ta osoba sobie na to zasłużyła.*
- *przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym.*

- *przemoc w rodzinie jest przestępstwem.*
- *rodzice mogą bić swoje dzieci, mogą na nie krzyknąć.*
- *sytuacje w domu najlepiej rozwiązuje się siłą.*
- *przemoc w rodzinie to sprawa rodziny, nie powinno się o tym mówić nikomu.*

Szczegóły odpowiedzi znajdują się na wykresie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

3.4 Wnioski wynikające z badania przeprowadzonego wśród uczniów z terenu Gminy Raba Wyżna.

Spośród ankietowanych prawie wszyscy (99,1%) rozpoznają czym jest zjawisko przemocy. Na pytanie dotyczące przemocy w rodzinie, znacząca część respondentów (88,9%) również odpowiedziała w sposób twierdzący, generując również odpowiedzi w sposób opisowy np.: „Jak przykładowo ktoś bije drugą osobę z rodziny lub się wyżywa na niej”, „Może być psychiczna oraz fizyczna. Fizyczna to rękoczyn, a psychiczna to nękanie lub przykre słowa”, „Przemoc w rodzinie to działania które mają na celu kogoś skrzywdzić”. Na podstawie 200 opisowych odpowiedzi główne obszary, które wskazywali ankietowani to przemoc: fizyczna (bicie, kopanie, zmuszanie, stosowanie kar) i psychiczna (wykluczanie, wyzywanie, nadmierna krytyka, grożenie). Na pytanie 4 „Jakie znasz rodzaje przemocy?”, respondenci wskazywali: fizyczna (82,2%), psychiczna (72%), cyberprzemoc (15,6%), seksualna (14,2%), seksualna (3,6%).

Na podstawie powyższego wykresu widać, że znacząca część ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniami, że przemocy w rodzinie nie powinno się ukrywać 189 osób (84%) oraz, że przemoc w rodzinie to przestępstwo 190 osób (84,4%). Szczególną uwagę natomiast należy zwrócić na odpowiedź „Przemoc w rodzinie to wstyd.”, ze stwierdzeniem tym zgadza się 68 osób (30,2%). Może więc to być powód dlaczego dzieci i młodzież nie decyduje się na zwrócenie o pomoc w przypadku doświadczania przemocy domowej, z uwagi na ocenę społeczną, która budzi wstyd.

Uczniowie prawidłowo rozpoznają akty przemocy, szczególnie te z rodzajów fizycznych i psychicznych.

Uczniowie wskazują, że istnieją sytuacje, w których warto użyć przemocy - 42 osoby (18,7%), możliwe, że jest to jednak rozumienie przemocy jako samoobrony w sytuacjach konfliktowych. Tą kwestię należałoby w kolejnych ankietach rozwinąć.

Część uczniów wskazuje, że są lub byli świadkami/ ofiarami przemocy domowej. Należałoby więc zbadać tą kwestię i zachęcić uczniów do zwrócenia się o pomoc do wychowawcy/rodziców/ instytucji zajmujących się przemocą domową.

Uczniowie wskazują, że w sytuacji informowania o przemocy domowej zwrócili by się głównie do osób dorosłych ze swojego środowiska szkolnego lub domowego.

3.5 Wnioski wynikające z analizy ilościowej i jakościowej i zidentyfikowanych potrzeb.

Celem prowadzonych badań było przedstawienie problemu przemocy dotyczącego gminę Raba Wyżna w odniesieniu do opinii dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz ekspertów, a także poprzez pryzmat analizy danych zastanych. Przeprowadzenie badań oraz analiza zebranego materiału umożliwiła rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców, ich opinie i postawy względem zjawiska przemocy w rodzinie oraz zapoznanie się z problemami uczniów szkół podstawowych, szczególnie ich postaw i doświadczeń związanych z występowaniem przemocy. Dokonując analizy otrzymanego materiału statystycznego należy stwierdzić, że gmina Raba Wyżna boryka się z problemem przemocy domowej, jednak jego skala nie jest na wysokim poziomie. Zjawisko przemocy na terenie gminy Raba Wyżna nie stanowi dominującego problemu społecznego, w ujęciu statystycznym. Niemniej jednak, z punktu widzenia szkód fizycznych, psychicznych, moralnych i społecznych, zjawisko przemocy należy traktować priorytetowo. Dokładne oszacowanie skali zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem osoby uwikłane w przemoc nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Niektórzy respondenci ukrywają zjawisko przemocy w rodzinie, gdyż stanowi ono temat wstydlivy. W celu minimalizowania tych efektów, w badaniu zastosowano pytania dotyczące znajomości przypadków przemocy domowej w najbliższym otoczeniu. Odpowiedzi uzyskane w badaniu ankietowym tylko wskazują na obecność problemu przemocy w gminie Raba Wyżna. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju. Przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form.

Występowanie przemocy w rodzinie na terenie gminy Raba Wyżna jest wrażliwym zjawiskiem, które wymaga dalszej uwagi i monitorowania, ponieważ osoby doświadczające tego typu zagrożenia często decydują się nie ujawniać problemu. Należy również wziąć pod uwagę osoby, które nie są świadome, że sytuacje, do których dochodzi w ich rodzinach należy zaliczać do agresji i przemocy. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnienie wiedzy odnośnie problemu przemocy, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem, by przypadki przemocy były ujawniane na jej wczesnym etapie.

Działania profilaktyczne i edukacyjne na terenie gminy Raba Wyżna powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny, obejmujący wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Ważną rolę mogą odgrywać instytucje cieszące się dużym zaufaniem wśród mieszkańców.

Na badanym terenie funkcjonują podmioty i instytucje pomocowe, które oferują skuteczne formy wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy, jednak mieszkańcy powinni mieć świadomość, gdzie i w jaki sposób mogą poszukiwać pomocy. W celu wzmocnienia wiedzy mieszkańców gminy Raba Wyżna o instytucjach świadczących pomoc należy skupić się na rozpowszechnieniu informacji na ich temat oraz poszerzyć źródła dystrybucji materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz przedstawić formy wsparcia.

Zdecydowanie korzystnym działaniem jest edukowanie mieszkańców poprzez różnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe oraz kierowanie działań do młodszych uczniów w celu kształtowania prawidłowych postaw oraz świadomości względem istniejących zagrożeń społecznych.

Występowanie przemocy w rodzinie znacząco wpływa na jej funkcjonowanie oraz zmienia relacje między członkami rodziny. Doświadczanie przemocy niesie ze sobą szereg złożonych skutków, w tym rozpad danej rodziny, przekazywanie złych wzorców. Uzyskane odpowiedzi pokazują, że sprawcy przemocy niechętnie przyznają się do stosowania tego typu zachowań, co sprawia, że trudne jest dotarcie z pomocą do rodzin borykających się przemocą. Zdaniem pracowników socjalnych do najbardziej skutecznych form pomocy dla sprawcy przemocy jest przede wszystkim wsparcie psychologa oraz udział w terapii, która pomaga uświadomić sobie istnienie problemu oraz uczy radzenia z trudnymi emocjami. Mając na uwadze niekorzystny charakter zjawiska przemocy oraz prawdopodobieństwo jego spotęgowania w przyszłości, nieodzowne staje się podejmowanie czynności przeciwdziałających tym zagrożeniom. Profilaktyka w tym zakresie powinna obejmować nie tylko działania zmierzające do ograniczania czynników ryzyka (wewnętrznych oraz zewnętrznych), lecz także działania odnoszące się do wzmacniania

pozytywnych zasobów osobistych (np. dodatnia samoocena, poczucie własnej wartości, odpowiednie podejście do własnego ciała i wyglądu), a także środowiskowych (np. zadowalające relacje w rodzinie, w grupie rówieśniczej, urozmaicone sposoby spędzania czasu wolnego). Działaniami profilaktycznymi powinna zostać objęta cała społeczność lokalna ponieważ konieczne jest kształtowanie świadomości oraz odpowiedzialności za wychowanie młodego pokolenia bez stosowania przemocy.

4. Założenia merytoryczne programu.

4.1. Odbiorcy Programu

Program skierowany jest do mieszkańców gminy Raba Wyżna, w tym:

- osób zagrożonych przemocą w rodzinie
- osób doświadczających przemocy w rodzinie
- osób stosujących przemoc w rodzinie
- świadków przemocy w rodzinie
- podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- społeczności lokalnej

4.2. Obszary działań, zadania, cele i oczekiwane rezultaty.

Poradnictwo i terapia

Poradnictwo i terapia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie dla mieszkańców Gminy Raba Wyżna jest dostępna w działającym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej Punkcie Wsparcia i Informacji dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie. Usługi w tym zakresie są wykonywane w ramach umów-zleceń podpisywanych ze specjalistami.

Grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest formą pomocy skierowaną do osób, które doświadczały lub doświadczają przemocy w rodzinie. Członkowie grupy poprzez uczestnictwo w spotkaniach będą świadczyć sobie wzajemne wsparcie i pomoc, mając możliwość relacjonowania własnych doświadczeń, sytuacji przemocy, dzielić się użytecznymi informacjami, jednocześnie nawiązując kontakt z innymi osobami mającymi podobne doświadczenie. Grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie będzie miała charakter otwarty, tzn. na każdym etapie będą dołączać nowi uczestnicy.

Praca socjalna i usługa asystenta rodziny

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rabie Wyżnej realizują pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi przemocą. Podejmowane oddziaływania mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa członkom rodziny, rozwiązywanie problemów związanych z przemocą w rodzinie oraz niesienie pomocy w zmianie funkcjonowania rodziny, w taki sposób, by jej członkowie mogli żyć w środowisku wolnym od przemocy.

Praca socjalna z rodziną dotkniętą przemocą realizowana jest przede wszystkim poprzez działania pracownika socjalnego mające na celu wsparcie osoby doświadczającej przemocy w rodzinie przez przeprowadzanie rozmów wzmacniających, motywowanie do korzystania z pomocy innych specjalistów (psycholog, prawnik), towarzyszenie osobie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji pojawiających się podczas pracy nad problemem.

W przypadku rodzin doświadczających przemocy, w których są dzieci dokonywana jest analiza sytuacji opiekuńczo-wychowawczej. W przypadku stwierdzenia trudności w tym obszarze rodzina może zostać objęta usługą asystenta rodziny.

W stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie realizowane są działania zmierzające do zmiany zachowania, mające na celu ochronę zagrożonych członków rodziny. Pracownicy socjalni spotykają się w miejscu zamieszkania z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, przeprowadzają rozmowy uświadamiające wagę problemu stosowania przemocy, wpływu krzywdzenia na innych członków rodziny, konsekwencji prawnych stosowania przemocy. Ponadto kierują do otrzymania specjalistycznej pomocy (psycholog, leczenie uzależnień) w tym motywują do uczestnictwa w Programie korekcyjno – edukacyjnym.

Zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci oraz programy profilaktyczne dla dzieci

Zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie to forma pomocy skierowana do dzieci, które bezpośrednio doświadczyły przemocy w rodzinie lub były jej świadkami. Celem oddziaływań kierowanych do dzieci będzie podniesienie świadomości problemu przemocy w rodzinie, zmniejszenie ryzyka dziedziczenia i powielania zachowań przemocowych poza rodziną, zwiększenie kompetencji społecznych, kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, umiejętności nazywania i wyrażania uczuć.

W ramach spotkań grupy uczestnicy podejmą pracę nad własnymi emocjami, rozumieniem swoich przeżyć, nauczą się reagować na sytuacje przemocy w rodzinie, wyrażać adekwatnie własne emocje oraz komunikować się bez przemocy. Oddziaływania grupowe pomogą dziecku w nabywaniu umiejętności dobrego kontaktu interpersonalnego, przełamania izolacji społecznej i poczucia wyobcowania. Ta forma pomocy wpłynie na zwiększenie poczucie bezpieczeństwa, poczucie kontroli nad przebiegiem wydarzeń oraz będzie uczyła radzenia sobie ze stresem i agresją.

Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (art. 12a ust. 1 i 3) w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka zakłada możliwość umieszczenia małoletnich u niezamieszkujących wspólnie osób najbliższych, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej. Powyższą decyzję może podjąć pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem Policji oraz lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Jest to istotną formą zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom, pozwalającą odizolować je od osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest realizacją zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program korekcyjno-edukacyjny realizowany jest przez PCPR w Nowym Targu. Nadrzędnym celem oddziaływań jest zmiana zachowań i postaw uczestników, tak aby nabyli umiejętności radzenia sobie bez stosowania zachowań przemocowych.

„Niebieska Karta – D”

Posiedzenia grup roboczych realizowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”, są organizowane osobno dla osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz dla osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie przeprowadzane są rozmowy mające na celu ukazanie sytuacji w rodzinie, wskazanie zachowań przemocowych, które są niedopuszczalne w stosunku do innych osób oraz zaproponowanie możliwych form pomocy w celu korygowania powyższych zachowań. Z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie członkowie grupy roboczej wypełniają „Niebieską Kartę – D”, weryfikując sytuację przemocy w rodzinie, określając z wezwany obraz sytuacji przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 1:

Rozwój interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie służącego zwiększeniu dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Numer zadania	Zadania planowane do realizacji	sposób realizacji	Realizator i partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji	Źródło finansowania
1.1.	Podejmowanie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w celu udzielania skutecznej pomocy i ochrony osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - co najmniej 4 spotkania zespołu rocznie, - powoływanie grup roboczych, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku , - opracowywanie indywidualnych planów pomocy, - monitorowanie sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą -monitorowanie sytuacji w rodzinach w których procedurę NK zakończono. 	<p><u>GOPS</u> Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze, Policja, GKRPA, oświata, placówki służby zdrowia, Sądy, Prokuratura</p>	Działania ciągłe 2019-2023	<ul style="list-style-type: none"> - liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, - Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty, -liczba powołanych grup roboczych, -liczba spotkań grup roboczych, - liczba przeprowadzonych monitoringów- w rodzinach, których zakończono procedurę NK - liczba zakończonych procedur NK – z uwagi na uzasadnione przypuszczenie dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, - liczba instytucji, których przedstawiciele wchodzą w skład Zespołu Interdyscyplinarnego , - liczba osób, zaangażowanych w pracę ZI. 	Budżet GOPS, GKRPA
1.2.	Zwiększanie dostępności do poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego. Popularyzacja tych form pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie Punktu Wsparcia i Informacji Dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie- udzielanie specjalistycznego wsparcia w tym socjalnego, prawnego, psychologicznego i terapeutycznego itp. - informowanie osób dotkniętych przemocą na temat przysługujących im praw, - rozpowszechnienie informacji o miejscach wspierających osoby doświadczające przemocy oraz ich coroczna aktualizacja, 	<p><u>GOPS</u> GKRPA, PCPR organizacje NGO</p>	Działania ciągłe 2019-2023	<ul style="list-style-type: none"> -liczba godzin specjalistycznego poradnictwa, -liczba specjalistów zaangażowanych w udzielanie pomocy, - liczba osób, które skorzystały z poradnictwa, 	Budżet GOPS, GKRPA dotacje zewnętrzne

		- aktualizacja baz danych zawierających informacje o instytucjach udzielających wsparcia w sytuacji wystąpienia przemocy.				
1.3	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę.	- Podejmowanie interwencji w związku z przemocą domową (wszczynanie procedury NK) , - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, - stosowanie istniejących rozwiązań prawnych mających na celu odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary, -prowadzenie mieszkania chronionego, - zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art.12 a ustawy. - pomoc w adaptacji do nowych warunków mieszkaniowych i życiowych w przypadku zmiany miejsca zamieszkania ze względu na przemoc w rodzinie (ośrodki wsparcia, mieszkanie chronione itp.) - udzielenie pomocy w formie finansowej i rzeczowej na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie.	<u>GOPS</u> Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze, Policja, GKRPA, oświata, placówki służby zdrowia,	Działania ciągłe 2019-2023	- liczba osób, którym udzielono schronienia w mieszkaniu chronionym lub skierowano do specjalistycznego wsparcia. - liczba wszczętych postępowań karnych z art.207 kk, - liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania, - liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. - liczba osób, którym udzielono pomocy w związku ze zmianą miejsca zamieszkania (w formie rzeczowej i finansowej).	Budżet GOPS, GKRPA

Przewidywane efekty dla celu 1:

- zwiększenie skuteczności prowadzonych oddziaływań,
- zapewnienie bezpieczeństwa osobom uwikłanym w przemoc domową,
- poprawa sytuacji osób doznających przemocy w rodzinie,

wskaźniki realizacji celu / na rok/:

– liczba instytucji, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego -minimum 5

- liczba posiedzeń ZI – minimum 4
- liczba wszczętych procedur NK w roku – minimum 15
- liczba rodzin objętych działaniami grup roboczych – minimum 15
- liczba powołanych grup roboczych- – minimum 15
- liczba spotkań grup roboczych - – minimum 60
- liczba przeprowadzonych monitoringów- w rodzinach, których zakończono procedurę NK-minimum 5
- liczba zakończonych procedur NK – z uwagi na uzasadnione przypuszczenie dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy- 4
- liczba osób, zaangażowanych w pracę ZI. - minimum 15
- liczba godzin specjalistycznego poradnictwa – minimum 50
- liczba specjalistów zaangażowanych w udzielanie pomocy- minimum 8
- liczba osób, które skorzystały z poradnictwa- minimum 10
- liczba osób, którym udzielono schronienia w mieszkaniu chronionym lub skierowano do specjalistycznego wsparcia – minimum 1,
- liczba wszczętych postępowań karnych z art.207 kk – minimum 1,
- liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania- – minimum 1,
- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.
- liczba osób, którym udzielono pomocy w związku ze zmianą miejsca zamieszkania (w formie rzeczowej i finansowej).

Cel szczegółowy 2

Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców w celu zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Raba Wyżna.

Numer zadania	Zadania planowane do realizacji	sposób realizacji	Realizator i partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji	Źródło finansowania
2.1.	Profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowana do różnych grup społecznych	- prowadzenie zakładki dotyczącej przeciwdziałania przemocy na stronie internetowej GOPS – zamieszczanie informacji dotyczących możliwych form wsparcia oraz materiałów edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w	<u>GOPS</u> oświata, placówki służby zdrowia	Działania ciągłe 2019-2023 akcje edukacyjne minimum 1x rok	- liczba informacji umieszczonych na stronie internetowej ośrodka, - liczba opracowanych materiałów oraz dystrybuowanych ulotek itp. - liczba akcji/spotkań edukacyjnych adresowanych do społeczności lokalnej.	Budżet GOPS, GKRPA dotacje zewnętrzne

		rodzinie, - opracowanie lub pozyskanie materiałów informacyjnych tj, ulotek, informatorów, poradników i rozpowszechnianie ich w miejscach użyteczności publicznej. - bieżące aktualizowanie informacji o instytucjach zajmujących się udzielaniem pomocy osobom doznającym przemocy, - realizacja akcji promujących działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, promujące metody wychowawcze bez użycia przemocy, obalające mity i stereotypy usprawiedliwiające stosowanie przemocy oraz wskazujące na społeczną szkodliwość mechanizmów przemocy,				
2.2.	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Raba Wyżna	- rejestrowanie ujawnionych przypadków przemocy w rodzinie, - sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy - w oparciu o prowadzoną dokumentację, - Opracowanie corocznej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie – w oparciu o dane statystyczne będące w dyspozycji ośrodka. -badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.	<u>GOPS</u> Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze,	Raz na rok	- liczba sprawozdań dotyczących realizowanych zadań, - liczba opracowanych diagnoz (oszacowanie skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Raba Wyżna.), - liczba zakończonych procedur „Niebieskie karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie.	Budżet GOPS
2.3.	Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanых wśród dzieci i młodzieży	- wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne, - organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania	<u>GOPS</u> GKRPA, oświata, placówki	Działania ciągłe 2019-2023 akcje edukacyjne minimum 2 x rok	- liczba wyjazdów/ zajęć np. sportowych promujących zdrowy styl życia, - liczba uczestników wyjazdów/ zajęć. - liczba przeprowadzonych akcji/spotkań edukacyjnych	Budżet GOPS, GKRPA

		przemocy,			adresowanych do dzieci i młodzieży,	
2.4.	Edukacja osób dorosłych (rodziców, opiekunów)	- realizacja akcji edukacyjnych mających na celu zmianę świadomości społecznej w obszarze przemocy w rodzinie, - działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców i opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, (praca socjalna z rodziną , praca asystenta rodziny),	<u>GOPS</u> GKRPA, oświata, placówki służby zdrowia, PCPR organizacje NGO	Działania ciągłe 2019-2023 akcje edukacyjne minimum 1x rok	- liczba wyjazdów promujących zdrowy styl życia, - liczba uczestników wyjazdów/ zajęć. - liczba przeprowadzonych akcji/spotkań edukacyjnych adresowanych do rodziców/opiekunów.	Budżet GOPS, GKRPA dotacje zewnętrzne

Przewidywane efekty dla celu 2:

- wzrost świadomości społecznej na temat różnych rodzajów przemocy,
- wzrost świadomości społecznej na temat szkodliwości zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmiana postaw społecznych,
- zwiększenie wiedzy rodzin nt. prawidłowych metod wychowania,
- wzrost świadomości na temat dostępności oferty pomocowej w sytuacji kryzysowej,
- wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na sygnały mogące świadczyć o przemoc domowej.

wskaźniki realizacji celu / na rok/:

- liczba informacji umieszczonych na stronie internetowej ośrodka -minimum 5,
- liczba opracowanych materiałów oraz dystrybuowanych ulotek itp.- minimum 5,
- liczba akcji/spotkań edukacyjnych adresowanych do społeczności lokalnej- minimum 2,
- liczba sprawozdań dotyczących realizowanych zadań - minimum 2,
- liczba opracowanych diagnoz (oszacowanie skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Raba Wyżna.)- 1 na rok,
- liczba wyjazdów/ zajęć np. sportowych promujących zdrowy styl życia – minimum 1 rok,
- liczba uczestników wyjazdów/ zajęć- minimum 20,
- liczba przeprowadzonych akcji/spotkań edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży- minimum 2

- liczba przeprowadzonych akcji/spotkań edukacyjnych adresowanych do rodziców/opiekunów – minimum 1 rok,

Cel szczegółowy 3:

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Numer zadania	Zadania planowane do realizacji	sposób realizacji	Realizator i partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji	Źródło finansowania
3.1.	Prowadzenie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.	- prowadzenie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc, - izolowanie sprawców od ofiar zgodnie z obowiązującymi przepisami, - Informowanie osób stosujących przemoc o konsekwencjach jej stosowania oraz motywowanie ich do podjęcia działań zmierzających do zatrzymania przemocy.	GOPS Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze, Policja, GKRPA, Sądy, Prokuratura PCPR organizacje NGO	Działania ciągłe 2019-2023	- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta -D”, -liczba przeprowadzonych rozmów prewencyjnych ze sprawcami przemocy, - liczba orzeczeń sądowych wydanych w związku z przemocą domową, - liczba wydanych nakazów opuszczenia wspólnego lokalu przez podejrzanego o stosowanie przemocy, -liczba wydanych zakazów zbliżania się sprawcy przemocy do osoby pokrzywdzonej,	Budżet GOPS, GKRPA
3.2	Podjęcie działań korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc	- motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, rozpowszechnianie informatorów zwierających bazę instytucji które realizują programy korekcyjno-edukacyjne,	GOPS Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze, Policja, GKRPA, Sądy, Prokuratura PCPR organizacje NGO	Działania ciągłe 2019-2023	- liczba osób które zostały skierowane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnych, - liczba rozpowszechnionych informatorów dotyczących miejsc realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy,	Budżet GOPS, GKRPA dotacje zewnętrzne

Przewidywane efekty dla celu 3:

- zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar w rodzinie poprzez objęcie oddziaływaniem sprawców przemocy,
- systematyczny spadek liczby rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, w tym szczególnie ponownie wszczynanych procedur w tej samej rodzinie.

wskaźniki realizacji celu / na rok/:

- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta -D”- minimum 15
- liczba przeprowadzonych rozmów prewencyjnych ze sprawcami przemocy- minimum 15

- liczba rozpowszechnionych informatorów dotyczących miejsc realizujących programy korekcyjno-edukacyjne - minimum 15
- liczba osób które zostały skierowane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba orzeczeń sądowych wydanych w związku z przemocą domową
- liczba wydanych nakazów opuszczenia wspólnego lokalu przez podejrzanego o stosowanie przemocy,

Cel szczegółowy 4:

Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

Numer zadania	Zadania planowane do realizacji	sposób realizacji	Realizator i partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji	Źródło finansowania
4.1.	Wspieranie osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i zwiększenie profesjonalizmu ich działań.	Organizacja szkoleń/superwizji z zakresu wypalenia zawodowego osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie .	<u>GOPS</u> Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze, Policja, GKRPA, oświata, placówki służby zdrowia	Działania ciągle 2019-2023 minimum 1x rok	-liczba osób objętych superwizją/szkoleniem , - liczba przeprowadzonych superwizji/ szkoleń z zakresu wypalenia zawodowego	Budżet GOPS, GKRPA środki zewnętrzne zewnętrzne
4.2	Organizowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia umiejętności pracy z klientem.	Doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników służb społecznych, oświaty, policji poprzez ich udział w szkoleniach, warsztatach, samokształceniu.	<u>GOPS</u> Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze, Policja, GKRPA, oświata, placówki służby zdrowia, PCPR organizacje NGO	Działania ciągle 2019-2023 minimum 1x rok	- liczba osób objętych szkoleniami/warsztatami , -liczba przeprowadzonych szkoleń/ warsztatów, - liczba szkoleń podjętych w ramach samokształcenia, - liczba osób podnoszących kompetencje zawodowe w ramach samokształcenia.	Budżet GOPS, GKRPA dotacje zewnętrzne

Przewidywane efekty dla celu 4:

- profesjonalizacja kadry instytucji i organizacji działających w obszarze zapobiegania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy,

wskaźniki realizacji celu / na rok/:

- liczba osób objętych superwizją/szkoleniem – minimum 5
- liczba przeprowadzonych superwizji/ szkoleń z zakresu wypalenia zawodowego- minimum 1
- liczba przeprowadzonych szkoleń/ warsztatów- minimum 5

- liczba szkoleń podjętych w ramach samokształcenia- minimum 5
- **liczba osób podnoszących kompetencje zawodowe w ramach samokształcenia- minimum 5**

4.3. Wnioski:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność zjawisko przemocy w rodzinie zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i leży w kręgu zainteresowań pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, terapeutów, funkcjonariuszy Policji oraz prokuratorów.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw, w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie.

Na terenie Gminy Raba Wyżna w dalszym ciągu występuje przemoc w rodzinie. Najczęściej jest to przemoc psychiczna, fizyczna lub inny rodzaj przemocy. Sprawcami przemocy w przeważającej większości są mężczyźni. Istnieje wyraźny związek pomiędzy używaniem środków psychoaktywnych (w tym alkoholu) a aktami przemocy rodzinnej. W stanie nietrzeźwości znikają mechanizmy samokontroli i nasilają się zachowania agresywne.

Niewielki odsetek osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej zostaje zobowiązana poprzez nakaz sądowy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym. W ostatnich latach poprawiła się dostępność do specjalistycznego wsparcia – w tym poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, prawnego. Zmniejszył się też opór osób potrzebujących tego wsparcia -przed skorzystaniem z pomocy specjalistów. Współpraca między podmiotami pracującymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprawiła się, ale nie jest wystarczająca, nadal istnieje potrzeba zacieśnienia współpracy i koordynacji działań.

Rekomendacje :

- Koniecznym jest prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych na temat zjawiska przemocy oraz możliwości uzyskania pomocy.
- Rekomenduje się podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców służących podniesieniu ich wiedzy o konsekwencjach stosowania przemocy wobec dzieci oraz wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych (np. komunikacji z dzieckiem rozwiązywania konfliktów). W celu ochrony dzieci przed przemocą w rodzinie warto prowadzić działania służące modelowaniu opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców. Warto także podejmować działania informacyjno-edukacyjne służące ochronie dzieci przed przemocą w rodzinie.
- Należy podjąć działania mające na celu uwrażliwienie mieszkańców na konieczność reagowania na przemoc w rodzinie.
- Istnieje potrzeba upowszechniania wśród mieszkańców znaczenia i roli świadka przemocy w rodzinie oraz form i sposobów postępowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy.
- Wskazane jest kontynuowanie oferty pomocowej- poprzez dostęp do specjalistycznego wsparcia specjalistycznego oraz grup samopomocowych.
- Niezbędne jest dalsze udzielanie wsparcia materialnego i niematerialnego rodzinom/osobom korzystającym z pomocy społecznej, które są ofiarami przemocy
- Potrzebne jest dalsze monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy.
- Koniecznym jest dalsze aktualizowanie bazy danych z informacjami na temat instytucji i organizacji świadczących pomoc rodzinom/osobom z problemem przemocy.
- Celowe jest położenie nacisku na informowanie sprawców o konsekwencjach stosowania przemocy i motywowanie ich do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
- Sugeruje się dalsze pogłębianie współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi zadania

z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (ZI, GOPS, PCPR, policja, sądy, oświata)

- Potrzebne jest dalsze podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy społecznej i ZI
- Niezbędna jest dalsza realizacja programów adresowanych do społeczności lokalnej- mającej na celu zmianę postaw wobec zjawiska przemocy .

5. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023 będą w szczególności środki własne gminy- będące w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – GKRPA. Zadania Programu mogą być również finansowane z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

Program jest realizowany w ramach obowiązków ustawowych każdej ze wskazanych wyżej instytucji- z tego powodu nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych.

6. Monitorowanie i sprawozdawczość

Każda z instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu ma obowiązek gromadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu w zakresie ją obowiązującym.

Jednostka odpowiedzialna za koordynowanie realizacji Programu (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabe Wyżnej) jest zobowiązana raz na rok (w terminie do 30 marca każdego roku) dokonać analizy realizacji Programu w oparciu o dane za rok poprzedzający, przekazane przez jednostki realizujące Program. Na tej podstawie zostanie przeprowadzona przewidziana

w konstrukcji Programu ewaluacja mid-term.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań określone w Programie.

Proces ewaluacji wraz z prowadzonym monitoringiem, pozwoli poznać skuteczność proponowanych form wsparcia w odniesieniu do zakładanych efektów programu. Sprawdzenie efektywności podejmowanych zadań, prowadzonych działań oraz sposobów ich realizacji, w konsekwencji pozwolą zwiększać skuteczność pracy poszczególnych jednostek w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy w rodzinie, podejmowanie wszelkich dostępnych działań, umożliwią łagodzenie skutków przemocy w rodzinie i pozwolą zmniejszyć przypadki przemocy oraz będą sprzyjać podnoszeniu świadomości społecznej w tym zakresie. Celem ewaluacji jest wskazanie sposobów interwencji, przyczyniających się do wzrostu skuteczności działań pomocowych, podejmowanych na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Przewodniczący Rady Gminy Raba Wyżna

mgr Robert Wodziak